

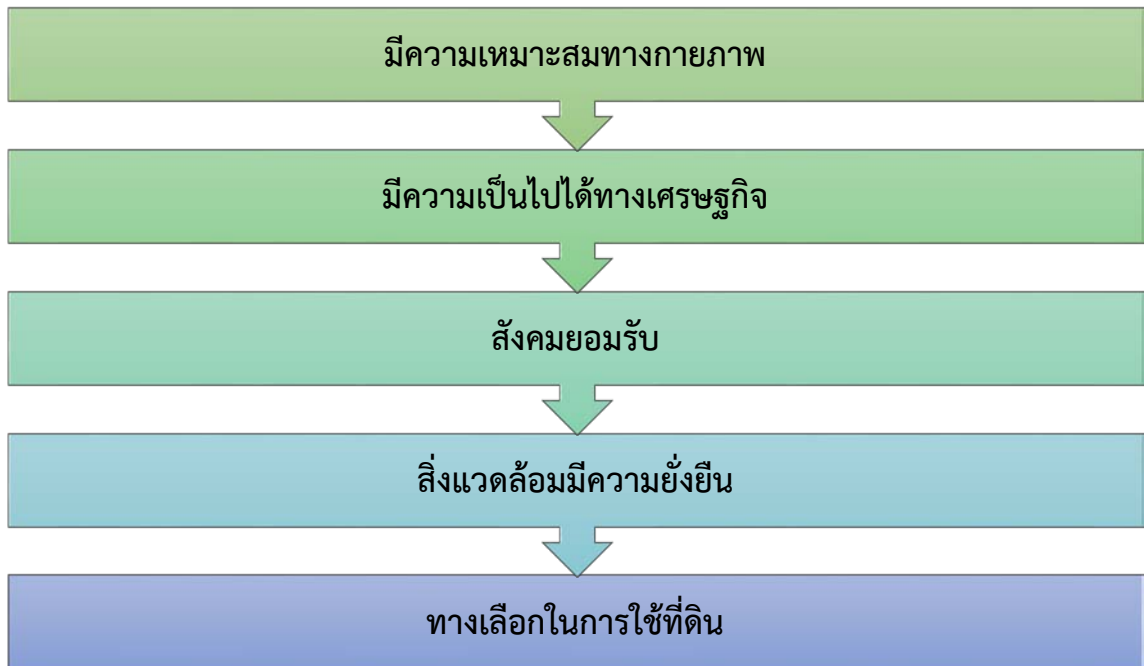

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก

อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน
2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-3
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 ประวัติเอกลักษณ์	2-3
2.4 สภาพภูมิประเทศ	2-3
2.5 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-9
2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-12
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-4
3.3 ทรัพยากรดิน	3-7
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 ผลขึ้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน	5-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.3 เขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-4
6.5 การจัดการความต้องการส่วนต่าง	6-17
6.6 การจัดการความต้องการส่วนต่าง	6-19
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-2
7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
7.6 ระยะเวลาดำเนินการ	7-5

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอมือง จังหวัดตรัง ปี 2533-2562	2-5
2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	2-9
2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปี 2561	2-11
2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปี 2561	2-12
2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปี 2563	2-13
2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปี 2563	2-15
3-1 ที่ตั้งบำบัดน้ำเสียตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	3-4
3-2 หน่วยแผนที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	3-9
3-3 สมบัติที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	3-11
3-4 การชะล้างพังทลายของดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	3-14
4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	4-3
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	5-6
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	6-5
6-3 การเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังการมีเขตการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	6-18
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-6
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-8
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่องตำบลบางสัก อำเภอกันตังจังหวัดตรัง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-9

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1	2-2
2-2	2-3
2-3	2-4
2-4	2-6
2-5	2-8
2-6	2-10
2-7	2-12
2-8	2-16
3-1	3-2
3-2	3-3
3-3	3-5
3-4	3-6
3-5	3-13
3-6	3-15
4-1	4-4
4-2	4-6
4-3	4-7
6-1	6-16
6-2	6-17
7-1	7-4
7-2	7-5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ได้มีการบัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติ ทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบลให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น สถาบันพัฒนาที่ดินสตูล จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรังขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม พ.ศ. 2563 ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2564

1.3.2 สถานที่ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดน แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลหรือแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และ **กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน** (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อร่างแผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

1) การที่สภาตำบลหรือสภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณของเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณจัดพื้นที่ชกคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“**ที่ดิน**” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“**ที่ดิน**” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วยชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1993)

“**ที่ดิน**” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนผิวของของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียวแต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“**ดิน**” หมายความว่ารวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึงเทวดุลธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลก เป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วยแร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดิน ที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิด และระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกันเนื่องมาจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมี ชีวภาพ และสัณฐาน (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมปฐพีวิทยา, 2551)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลง ลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) ได้ให้ความหมายของการวางแผนการใช้ที่ดินว่าเป็น กระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนด ทิศทางของการลงทุน แนวทางของการพัฒนาเทคโนโลยี และเป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนอง ความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้าน เศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่น ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลาย ด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดม สมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดิน และที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดินและการ รักษาหน้าดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาดุลธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ (ตัวอย่าง)

ตำบลตอนประดู่ : แหล่งประมงพื้นบ้าน แหล่งการเกษตรภาคครัวเรือน ป่าไม้เป็นเพื่อนคู่ชุมชน

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลบางสีกตั้งอยู่ในเขตอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยอยู่บริเวณทิศเหนือของอำเภอ มีเนื้อที่ประมาณ 79,120 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (ภาพที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง
ทิศตะวันออก	ติดตำบลบ่อน้ำร้อน และตำบลโคกยาง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง
ทิศตะวันตก	ติดตำบลไม้ฝาด และตำบลเกาะลิบง อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง
ทิศใต้	ติดตำบลเกาะลิบง และตำบลนาเกลือ อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางสีก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง (2563)

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลบางสีก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน ดังนี้

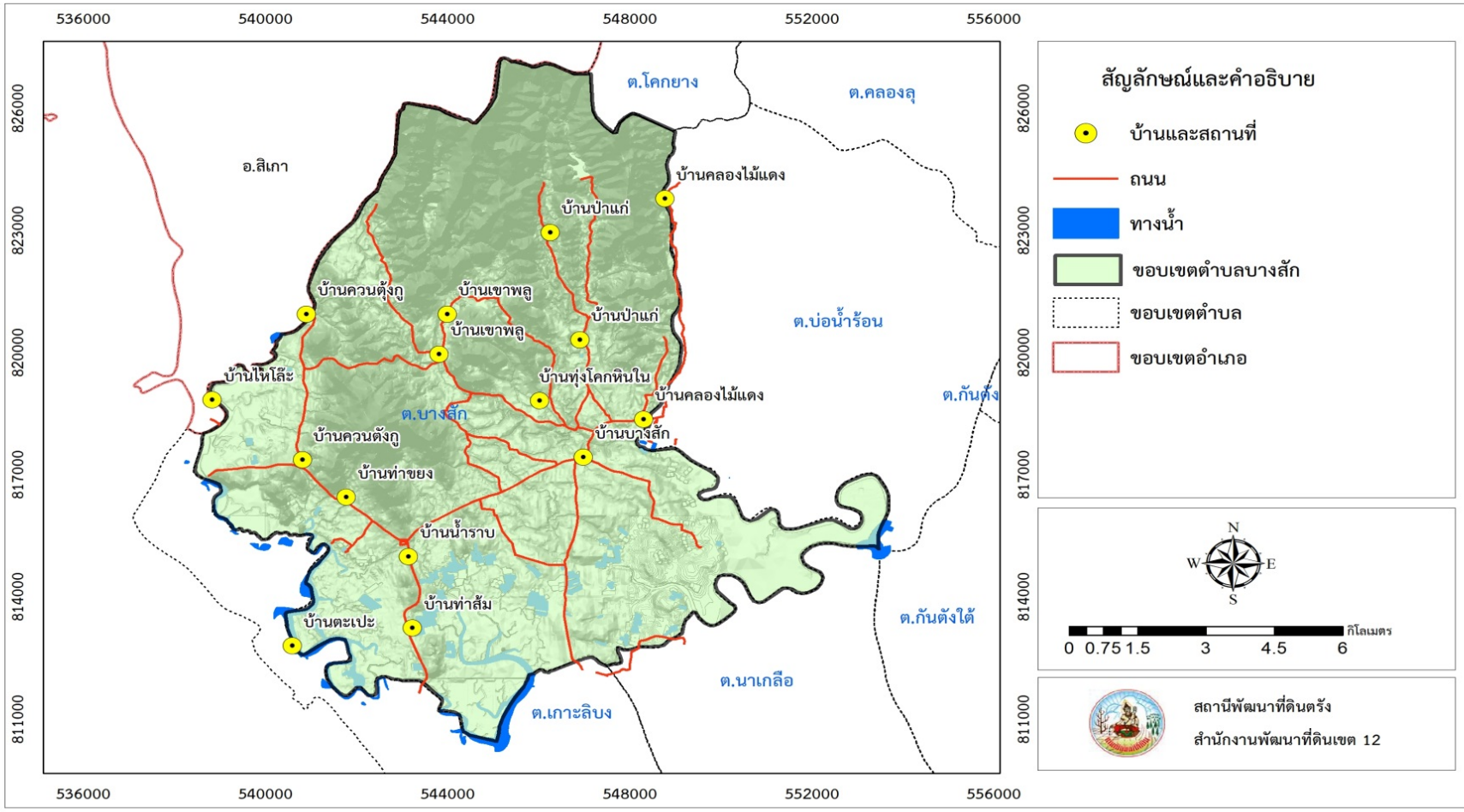
- หมู่ที่ 1 บ้านบางสีก
- หมู่ที่ 2 บ้านบางสีก
- หมู่ที่ 3 บ้านควนดั่งกู
- หมู่ที่ 4 บ้านน้ำราบ
- หมู่ที่ 5 บ้านทุ่งค่าย
- หมู่ที่ 6 บ้านเขาพลู

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางสีก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง (2561)

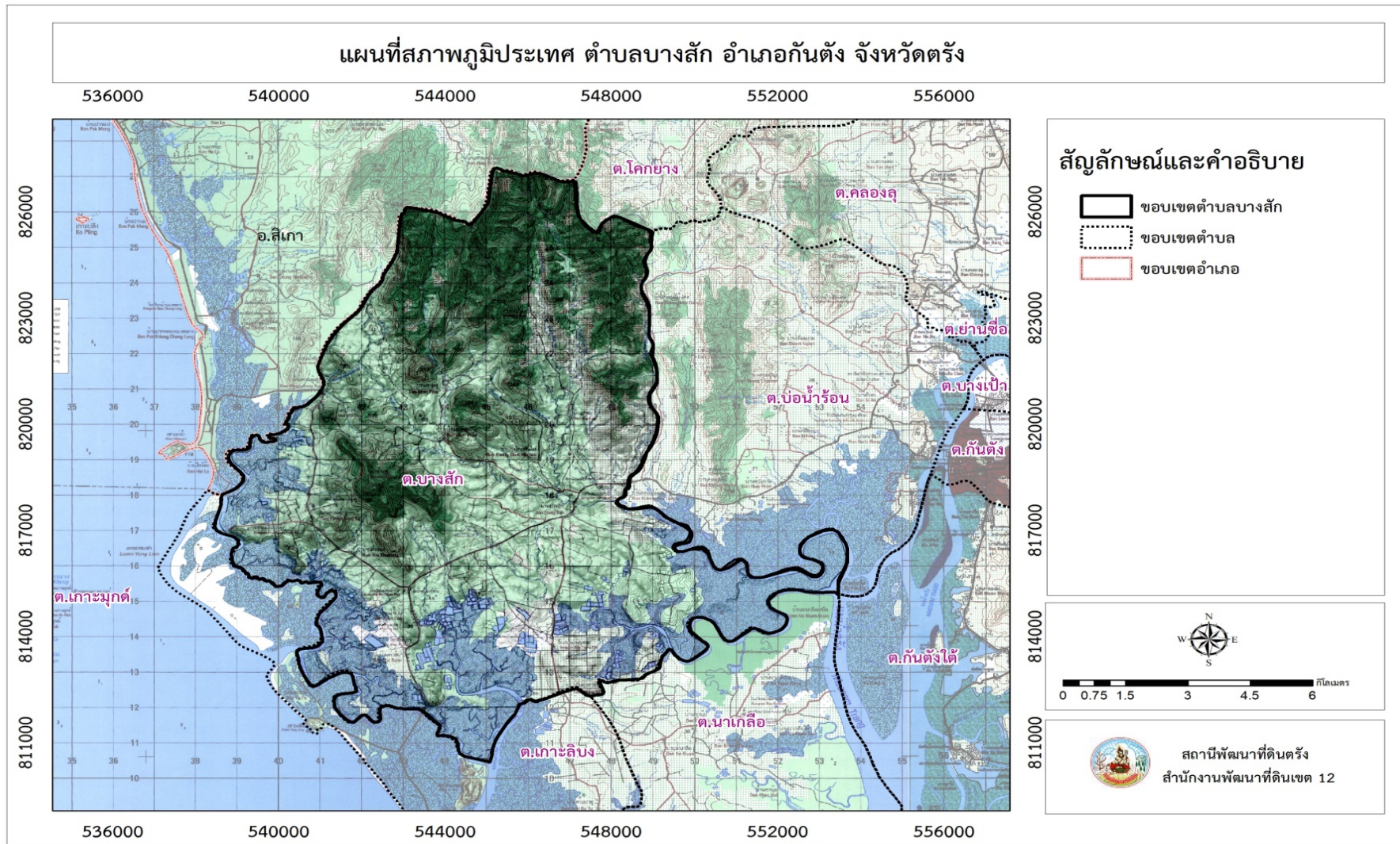
2.3 ประวัติและเอกลักษณ์

ในสมัยอดีตสภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ลุ่มๆ ดอนๆ สลับด้วยภูเขาขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป อยู่ห่างไกลจากจังหวัดและเป็นที่สลบซบซ้อ จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นที่พักอาศัยของชนชั้นสูงและผู้ที่มีฐานะ เพราะในสมัยนั้นการสักอักษระเลขยันต์ตามร่างกายเป็นที่นิยมของผู้ชายโดยทั่วไป ดังนั้นผู้ที่มีความนิยมในการสักอักษระเลขยันต์จึงหลบเข้ามาสักอักษระเลขยันต์ในพื้นที่ จึงมีการเรียกขานพื้นที่ดังกล่าวว่าบางสีกตลอดมา ต่อมาจึงได้ตั้งชื่อว่าตำบลบางสีกจนถึงปัจจุบัน (คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลบางสีก, 2562)

แผนที่ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ภาพที่ 2-3 ภูมิประเทศตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

2.4 สภาพภูมิประเทศ

ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นพื้นที่ราบเรียบถึงเนินเขา โดยที่ราบเรียบกระจายตัวตั้งแต่แนวตะวันตกตอนกลางตลอดแนวตอนใต้ และทิศใต้ตลอดแนว ส่วนทิศเหนือทั้งหมดเป็นพื้นที่สูงชันตั้งแต่เนินเขาถึงลูกลาดชันสมบูรณ์ ตอนกลางตั้งแต่แนวตะวันออกถึงตะวันตกเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชันตลอดแนว

2.5 สภาพภูมิอากาศ

2.5.1 ฤดูกาล

ใช้ข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2533-2562) ของสถานีตรวจอากาศจังหวัดตรัง (ตารางที่ 2-1) พบว่าตำบลบางสักมีสภาพภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดมาจากอ่าวไทยมหาสมุทรอินเดียและมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดผ่านอ่าวไทย ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม

ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอมือง จังหวัดตรัง ปี 2533-2562

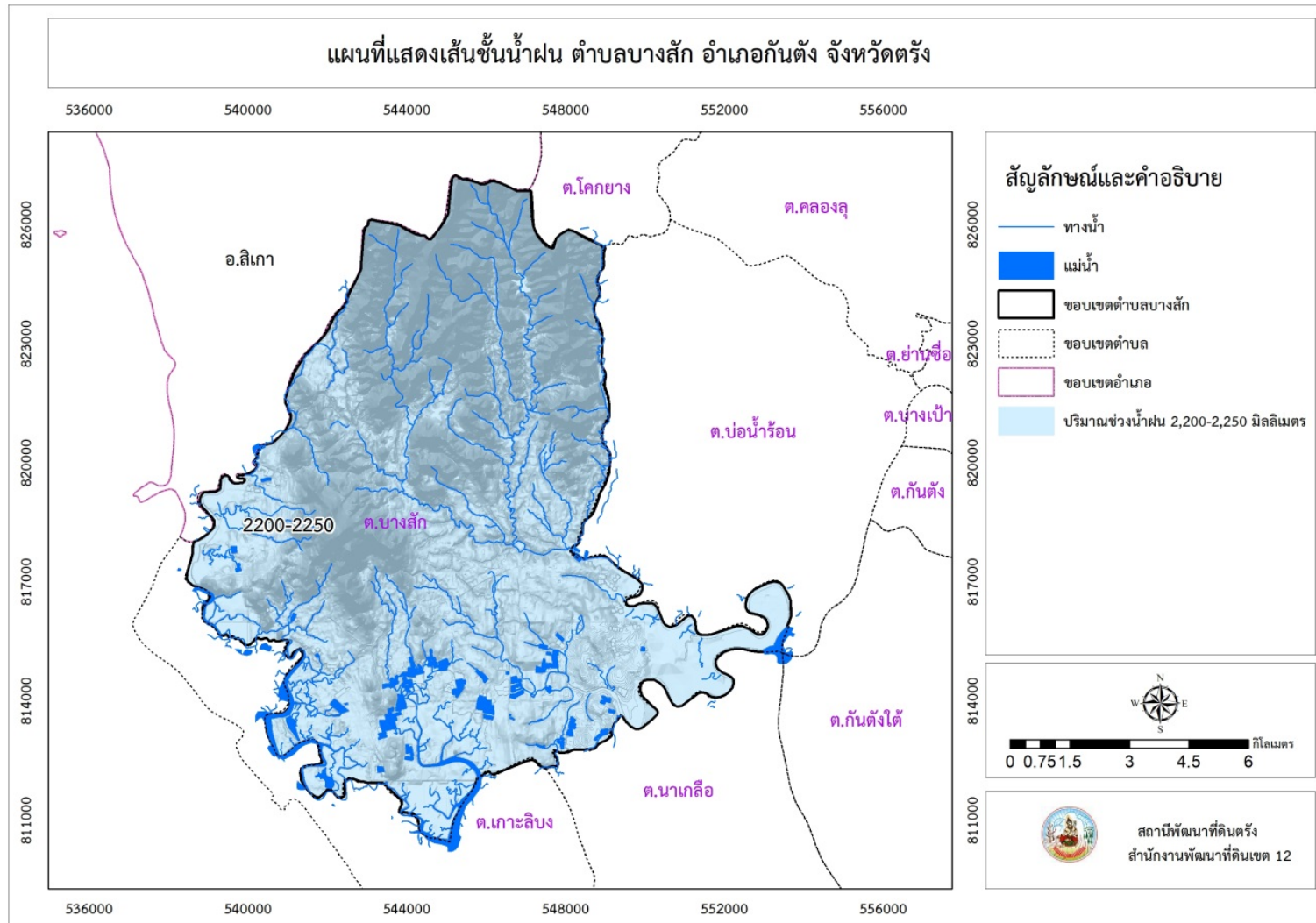
เดือน	อุณหภูมิ (C)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ* (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	24.9	29.8	27.1	78.0	129.8	11.2	134.5	102.8
ก.พ.	25.0	30.5	27.5	76.0	52.9	6.2	139.2	48.4
มี.ค.	25.2	31.5	28.1	77.0	73.9	7.7	158.1	65.2
เม.ย.	25.7	32.6	28.9	77.0	84.9	8.7	151.8	73.4
พ.ค.	25.7	33.4	29.0	77.0	114.7	13.3	142.9	93.7
มิ.ย.	25.5	33.4	28.7	76.0	98.4	13.4	124.2	82.9
ก.ค.	25.2	33.3	28.5	76.0	95.2	13.3	134.9	80.7
ส.ค.	25.1	33.3	28.3	76.0	131.3	14.8	142.6	103.7
ก.ย.	24.9	32.6	28.0	78.0	121.7	15.5	129.6	98.0
ต.ค.	24.5	31.6	27.4	81.0	283.9	20.4	120.0	153.4
พ.ย.	24.6	30.0	27.0	84.0	564.1	23.0	101.1	181.4
ธ.ค.	24.6	29.5	26.9	82.0	451.5	21.0	107.3	170.2
เฉลี่ย	25.1	31.8	28.0	78.2	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,202.3	168.5	1,586.1	1,253.8

หมายเหตุ : จากการคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

2.5.2 อุณหภูมิ

อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 28.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 33.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนตุลาคม 24 .5 องศาเซลเซียส

ภาพที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝนตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

2.5.3 ฝน

ปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปี 2,202.3 มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนสูงสุดในเดือนตุลาคม 564.1 มิลลิเมตร และปริมาณน้ำฝนต่ำสุดในเดือนกุมภาพันธ์ 52.9 มิลลิเมตร ฤดูฝนอยู่ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม และเส้นชั้นน้ำฝนในพื้นที่มีปริมาณ 2,250 - 2,300 มิลลิเมตร/ ปี (ภาพที่ 2-4)

2.5.4 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

การวิเคราะห์ช่วงฤดูเพาะปลูก ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืช โดยใช้ข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณน้ำฝนรายเดือนเฉลี่ย และค่าศักยภาพการคายระเหยน้ำของพืชรายเดือนเฉลี่ย (Evapotranspiration: ETo) ซึ่งคำนวณโดยใช้โปรแกรม Cropwat for Windows Version 8 โดยพิจารณาจากระยะเวลาช่วงที่เส้นน้ำฝนอยู่เหนือเส้น 0.5 ETo เป็นหลัก เพื่อหาช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกพืชของตำบลบางสัก อำเภอเมือง จังหวัดตรัง (ภาพที่ 2-5) สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมในการเพาะปลูก จะอยู่ในเดือนมกราคม และปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนมีนาคม และหลังจากนั้นจนถึงสิ้นเดือนมกราคม เนื่องจากดินยังคงมีความชื้นหลงเหลืออยู่ พอเพียงสำหรับปลูกพืชไร่ พืชผักอายุสั้น หลังจากหมดฤดูฝนประมาณหนึ่งเดือน และอาจใช้แหล่งน้ำในไร่นาช่วยเสริมการเพาะปลูกได้บ้าง แต่ทั้งนี้ควรวางแผนจัดระบบการปลูกพืชให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่

2) ช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก แบ่งเป็นช่วงขาดน้ำ มีปริมาณน้ำฝนและการกระจายน้อยหรือไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชจะอยู่ในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ช่วงน้ำมากเกินไปอยู่ในช่วงกลางเดือนมีนาคมถึงสิ้นเดือนธันวาคม เป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำฝนมากบริเวณที่ลุ่มหรือบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ อาจเกิดน้ำท่วมซึ่งส่งผลเสียหายกับผลผลิตได้

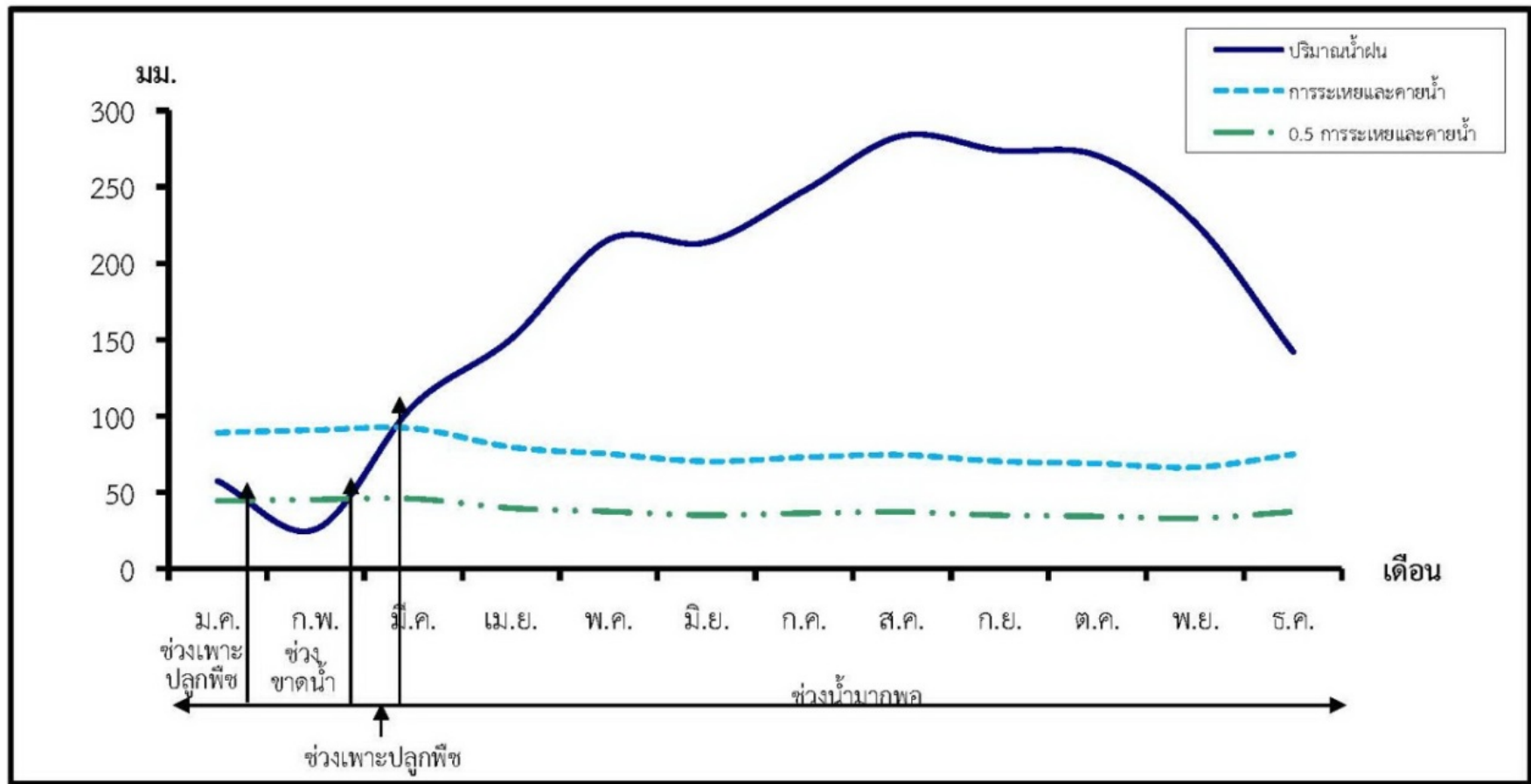
2.6 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

จากการศึกษาสภาพการใช้ที่ดินปี 2561 มาตรฐาน 1:4,000 โดยกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ได้จำแนกสภาพการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง สรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 2-2 และภาพที่ 2-5) สรุปได้ดังนี้

2.6.1 พื้นที่เกษตรกรรม (A) มีเนื้อที่ 45,839 ไร่ หรือร้อยละ 57.94 ประกอบด้วย นาข้าว (A1) ไม้ยืนต้นผสม (A3) ไม้ผลผสม (A4) และสถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (A9) สภาพการใช้ที่ดินทางการเกษตรมีความเปลี่ยนแปลงไปตามราคาต่อหน่วยผลิตตอบแทนที่สูงขึ้น แต่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการผลิตสินค้าเกษตรที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

2.6.2 พื้นที่ป่าไม้ (F) มีเนื้อที่ 28,908 ไร่ หรือร้อยละ 36.54 ประกอบด้วย ป่าดิบสมบูรณ์ (F1) ป่าเลน (A3) และสวนป่า (A5) เกษตรกรส่วนใหญ่หลายรายยังมีแนวคิดในการเพิ่มปริมาณผลผลิตโดยการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้หวงห้ามประเภทต่างๆ เมื่อพื้นที่เท่าเดิม มีป่าไม้ลดลงก็ต้องมีพื้นที่เกษตรแบบผิดกฎหมาย ตัดฟันแผ้วถางป่าไม้ เผาทำลาย ทำให้พื้นที่ป่าต้นน้ำมีพื้นที่น้อยลง พื้นที่ปลูกข้าวก็มีจำกัดและมีแนวโน้มลดลงจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ที่ดินทางการเกษตร

2.6.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด (M) มีเนื้อที่ 1,117 ไร่ หรือร้อยละ 1.41 ประกอบด้วย พืชหญ้า ไม้ละเมาะ (M1) พื้นที่ลุ่ม (A2) และพื้นที่ถม (M3)

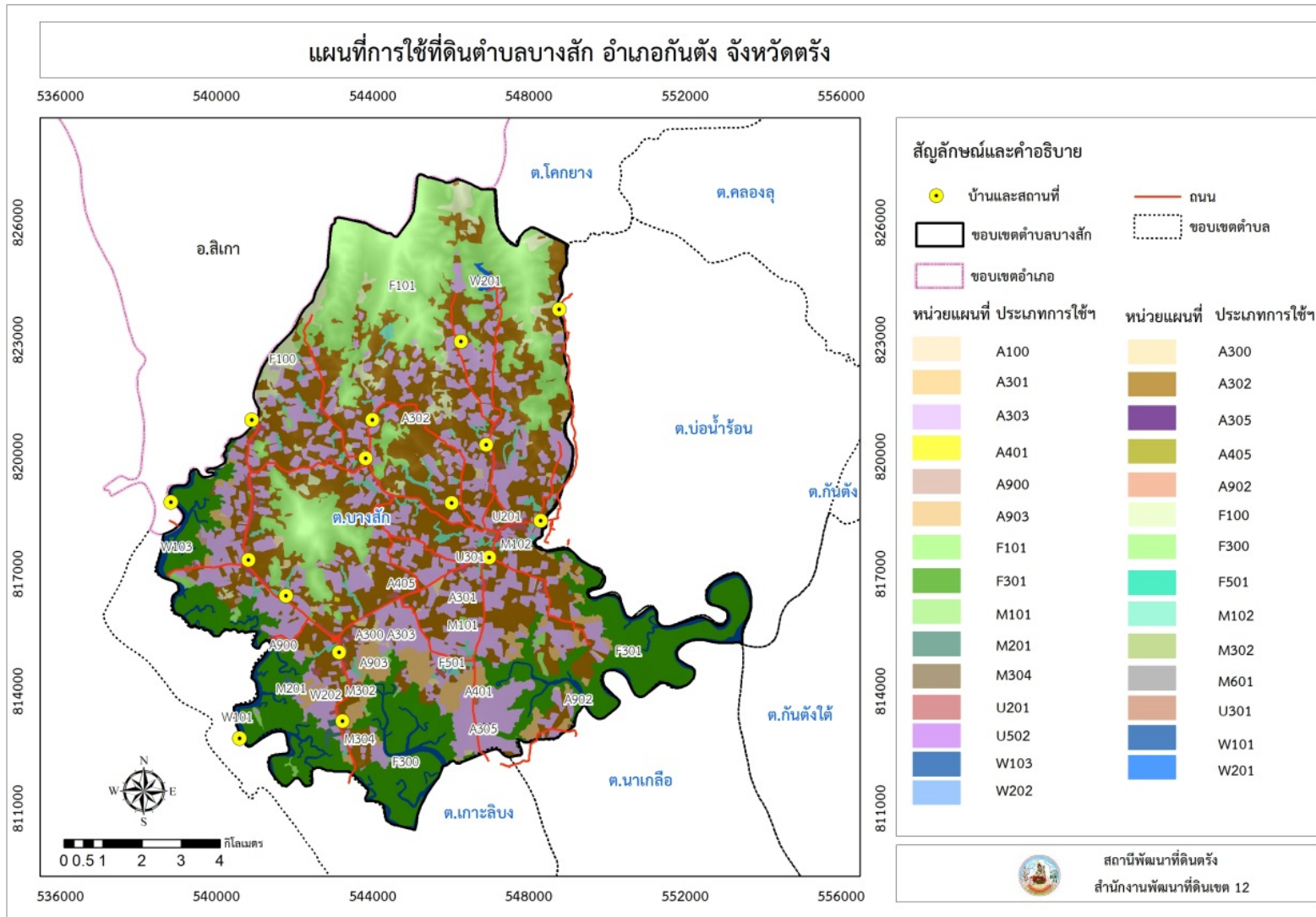

ภาพที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดตรัง

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	ไร่	ร้อยละ
A	1. พื้นที่เกษตรกรรม	45,839	57.94
A100	นาไร่	17	0.02
A300	ไม้ยืนต้น	901	1.14
A301	ไม้ยืนต้นผสม	56	0.07
A302	ยางพารา	26,031	32.90
A303	ปาล์มน้ำมัน	16,109	20.36
A305	สัก	47	0.06
A401	ไม้ผลผสม	48	0.06
A405	มะพร้าว	22	0.03
A900	สถานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำไร่	131	0.17
A902	สถานเพาะเลี้ยงปลา	7	0.01
A903	สถานเพาะเลี้ยงกุ้ง	2,470	3.12
F	2. พื้นที่ป่าไม้	28,908	36.54
F100	ป่าดิบพรอสภาพฟื้นฟู	2,179	2.75
F101	ป่าดิบสมบูรณ์	13,034	16.47
F300	ป่าเลนพรอสภาพฟื้นฟู	266	0.34
F301	ป่าเลนสมบูรณ์	13,398	16.93
F501	สวนป่าสมบูรณ์	31	0.04
M	3. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	1,117	1.41
M101	ทุ่งหญ้า	75	0.09
M102	ไม้ละเมาะ	872	1.10
M201	ที่ลุ่ม	150	0.19
M302	บ่อลูกวัง	9	0.01
M304	บ่อดิน	11	0.01
U	4. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	1,264	1.60
U201	ที่อยู่อาศัย	934	1.18
U301	สถานที่ราชการ	142	0.18
U405	ถนน	175	0.22
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	13	0.02
W	5. พื้นที่น้ำ	1,992	2.52
W101	แม่น้ำลำคลอง	1,466	1.85
W103	ทะเล	387	0.49
W201	อ่างเก็บน้ำ	91	0.12
W202	บ่อน้ำในไร่นา	48	0.06
	รวม	79,120	100.00

ที่มา : กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน 2561

.....

2.6.4 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U) มีเนื้อที่ 1,264 ไร่ หรือร้อยละ 1.60 ประกอบด้วย หมู่บ้าน (U2) สถานที่ราชการ (U3) สถานีกมนาคม (U4) และโรงงานอุตสาหกรรม (U5) พื้นที่เหล่านี้บางส่วนขยายตัวตามภาวะเศรษฐกิจแบบไม่มีทิศทางทำให้บางครั้งพื้นที่ที่มีความเหมาะสมประเภทหนึ่งไม่ได้ใช้ให้เกิดความเหมาะสมตามศักยภาพ

2.6.5 พื้นที่แหล่งน้ำ (W) มีเนื้อที่ 1,992 ไร่ หรือร้อยละ 2.52 ประกอบด้วย แหล่งน้ำตามธรรมชาติ (W1) และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (W2)

2.7 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

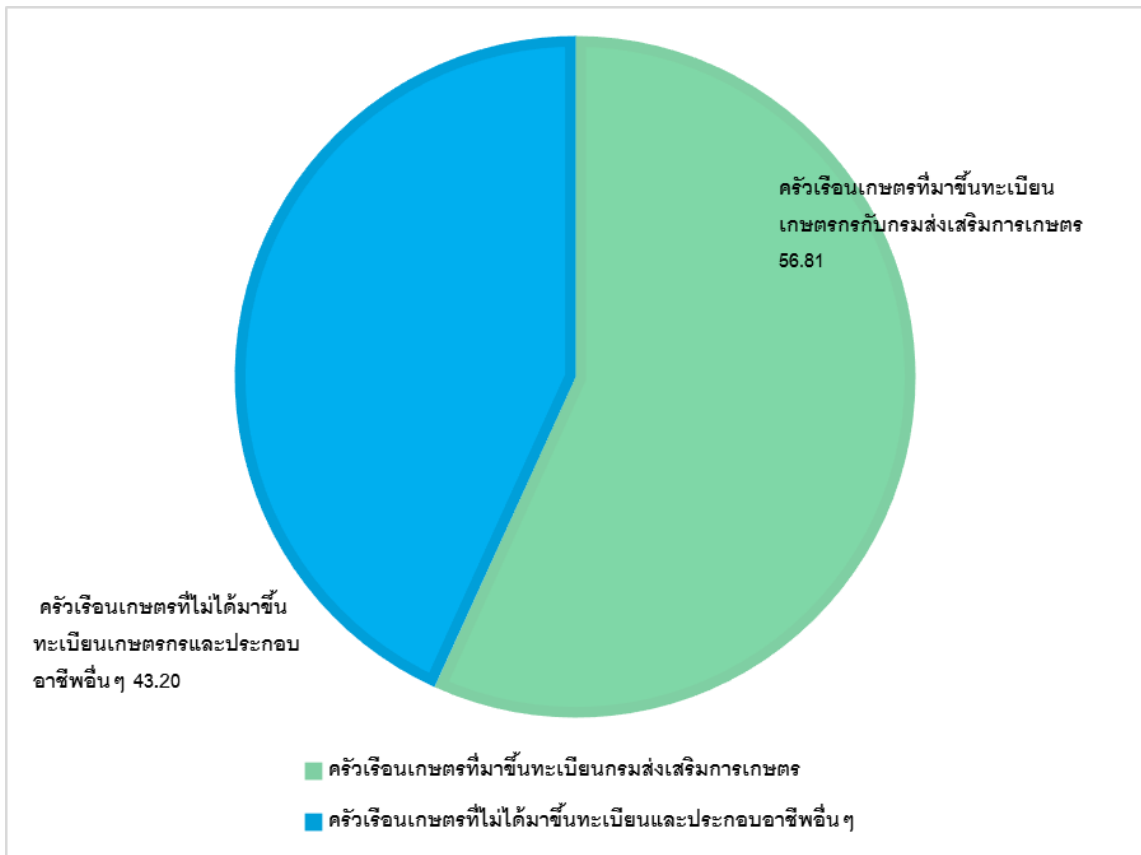
2.7.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

1) ประชากร จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2561 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลบางสัก มีประชากรรวม 5,162 คน แยกเป็นชาย 2,540 คน เป็นหญิง 2,625 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 0.16 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,774 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 280 ครัวเรือน หรือ ร้อยละ 15.79 เป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,494 ครัวเรือน หรือร้อยละ 84.22 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ตารางที่ 2-4 และภาพที่ 2-7

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปี 2561

พื้นที่	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร (รวม)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลบางสัก	2,063	3,171	3,160	6,331
หมู่ที่ 1 บ้านยางยวน	370	518	537	1,055
หมู่ที่ 2 บ้านห้วยน้ำเย็น	510	665	684	1,349
หมู่ที่ 3 บ้านห้วยโขง	350	595	553	1,148
หมู่ที่ 4 บ้านควนเลียบ	427	755	745	1,500
หมู่ที่ 5 บ้านหนองสองพี่น้อง	184	272	303	575
หมู่ที่ 6 บ้านช่องเขา	222	366	338	704

ที่มา : กรมการปกครอง (2563)

ภาพที่ 2-7 สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปี 2561

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ประชากรรวม (คน)		
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด (หลังคาเรือน)	2,063	100.00
จำนวนครัวเรือนเกษตรกร (หลังคาเรือน)	1,172	56.81
จำนวนครัวเรือนที่ไม่ได้ทำอาชีพการเกษตร (หลังคาเรือน)	891	43.20

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2562)
2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2562)

- 2) สภาพทั่วไป
  - การคมนาคมขนส่ง
  - การไฟฟ้า
  - การประปา
  - โทรศัพท์
- 3) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น
- 4) สถาบันการศึกษา
- 5) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ
- 6) สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ ถ้าเขาหัวแรดเป็นสำนักสงฆ์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงศาสนาในพื้นที่ตำบลบางสัก สนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทยในมิติศาสนา ให้เกิดเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงธรรมะ และความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของไทย และยังเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ประชาชนตำบลบางสักและผู้สนใจในทัศนียภาพ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปี 2562

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
ห้วย หนอง คลอง บึง	13
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	3
การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.)	1
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ	1
สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	1
วัด	2
มัสยิด	4
สถานีตำรวจ	1
สำนักสงฆ์	1
กลุ่มอาชีพ	3
โรงงานอุตสาหกรรม	1
สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ	
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	1
ล่องแพท่ากะหยง หมู่ที่ 4 บ้านน้ำราบ	1
อ่างเก็บน้ำบ้านป่าแก่ หมู่ที่ 2 บ้านบางสัก	1
เดินป่า ชมต้นไม้หายาก	1

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2563) องค์การบริหารส่วนตำบลบางสัก (2562)

7) หมอдинอาสา ในตำบลบางสัก มีจำนวน 6 ราย (กรมพัฒนาที่ดิน, 2563) คือ

7.1 นายสมบุญรณ มากเขียว	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้าน
7.2 นางอารีย์ ขาวสุข	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้าน
7.3 นายวีระ เพ็ชรหิน	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้าน
7.4 นายอนุโรจน์ หาญภักดี	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้าน
7.5 นายนรินทร์ เอ่งฉ้วน	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้าน
7.6 นายกิตติศักดิ์ ลาวเพชร	หมอдинอาสาประจำหมู่บ้าน

8) การถือครองที่ดิน ปี 2563

ประชากรตำบลบางสัก จำนวน 6,331 คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ 3.16 ไร่

9) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

9.1) การประกอบอาชีพ

9.1.1) อาชีพทำเกษตรกรรม ได้แก่ ปลูกยางพารา ปาล์มน้ำมัน รองลงมาได้แก่ อาชีพประมง อาชีพการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ โค สุกร ไก่ ในตำบลจะมีอาสาสมัครปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน เกี่ยวกับการรักษาโรค การผสมพันธุ์สัตว์ และมีอาชีพรับจ้างทั่วไป

9.1.2) ด้านอุตสาหกรรม ตำบลบางสักมีอุตสาหกรรมครัวเรือน เช่น

- ผลิตภัณฑ์จักรสารจากก้านจาก จากเส้นพลาสติก เช่น ตะกร้า (หมู่ที่ 2 กับ หมู่ที่ 6)
- ผลิตภัณฑ์จากคริสตัล (หมู่ที่ 3)
- ไม้กวาดดอกหญ้า (ตามฤดูกาล) หมู่ที่ 6,2,3
- อาหารทะเลสด (หมู่ที่ 4 บ้านท่ากะหยง / ท่าเรือควนตุงกู หมู่ที่ 3)
- ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสุขภาพ (หมู่ที่ 2)
- เครื่องแกงตำมือ (หมู่ที่ 2)
- กลุ่มเพาะเห็ดนางฟ้า (หมู่ที่ 5)

9.2) ด้านแรงงาน

มีแรงงานจากต่างพื้นที่ และแรงงานต่างด้าวมาใช้แรงงานด้านการเกษตร (สวนยางพารา สวนปาล์มน้ำมัน) และด้านการประมง

9.3) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

ข้อจำกัดเรื่องของแหล่งน้ำที่ใช้ในการเกษตร เนื่องจากต้องอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว จึงไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตร หากมีการปรับพื้นที่เป็นร่องสวน ขุดสระเพิ่มเติม ก็จะสามารถรองรับน้ำฝน ไว้ใช้ประโยชน์ได้

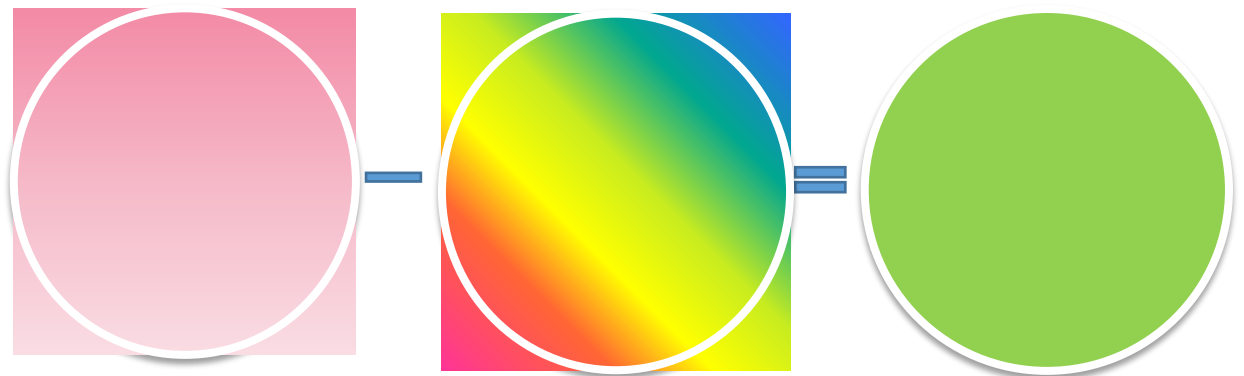
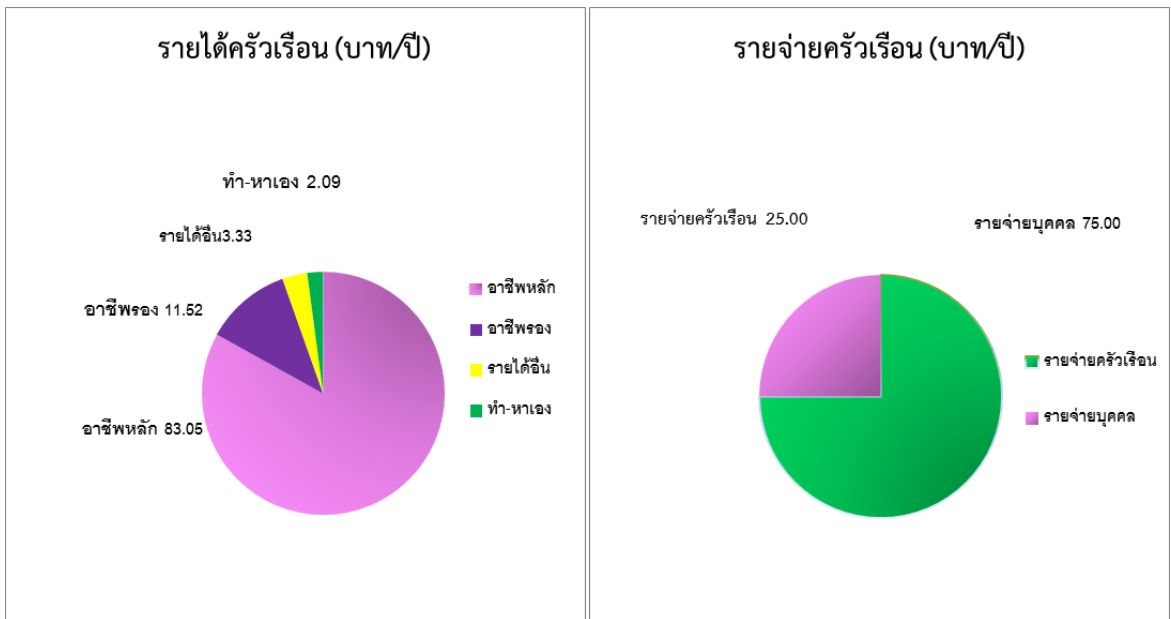
9.4) ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2561 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 208,152.53 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 69,366.72 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 184,517.64 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 61,490.41 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 23,634.90 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 7,876.31 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-6 และภาพที่ 2-8 (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561)

ตารางที่ 2-6 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ปี 2561

พื้นที่	แหล่งรายได้ครัวเรือน (บาท/ ปี)				รายได้ ครัวเรือน บาท/ ปี	รายจ่าย ครัวเรือน บาท/ ปี
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	หา-ทำเอง		
หมู่ที่ 1 บ้านยางยวน	182,069.52	30,278.07	8,667.38	8,842.78	229,857.75	161,337.97
หมู่ที่ 2 บ้านห้วยน้ำเย็น	217,285.33	42,974.52	11,508.88	6,466.80	278,235.52	250,454.67
หมู่ที่ 3 บ้านห้วยโง	150,365.27	10,382.01	4,277.82	1,292.89	166,317.99	160,343.51
หมู่ที่ 4 บ้านควนเลียบ	170,265.29	23,822.70	7,120.38	4,026.76	205,235.12	191,447.75
หมู่ที่ 5 บ้านหนองสองพี่น้อง	149,346.23	25,910.38	6,906.60	4,965.09	187,128.30	155,746.70
หมู่ที่ 6 บ้านช่องเขา	146,075.61	5,786.59	1,254.27	743.90	153,860.37	145,006.10
เฉลี่ยรวมทุกพื้นที่	172,865.25	23,987.62	6,940.63	4,359.02	208,152.53	184,517.64

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2561)

ภาพที่ 2-8 รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง คือ 1) ทรัพยากรป่าไม้ 2) ทรัพยากรน้ำ และ 3) ทรัพยากรดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

1) ป่าตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่

1.1) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535)

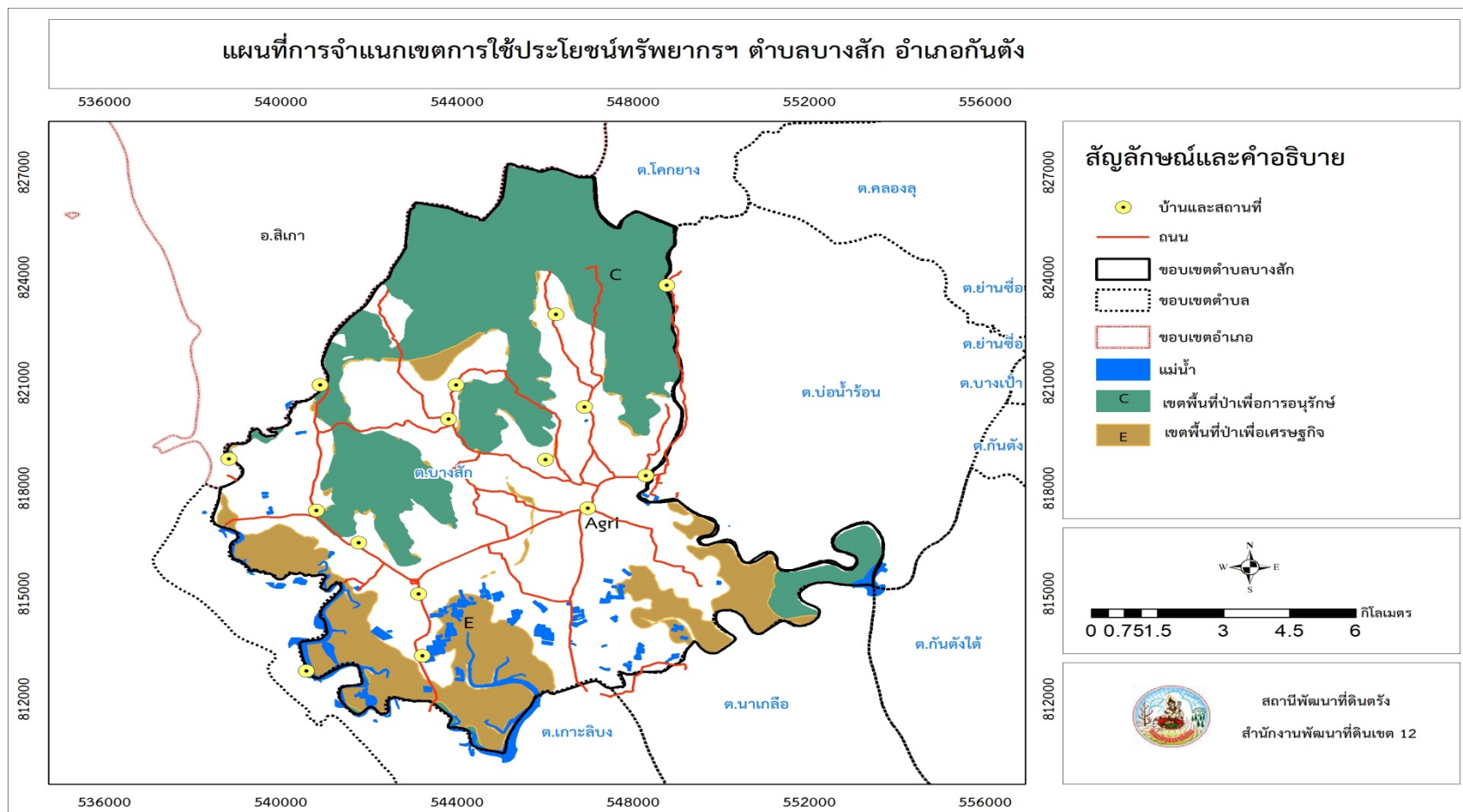
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 26,763 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 13,184 ไร่

1.2) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528)

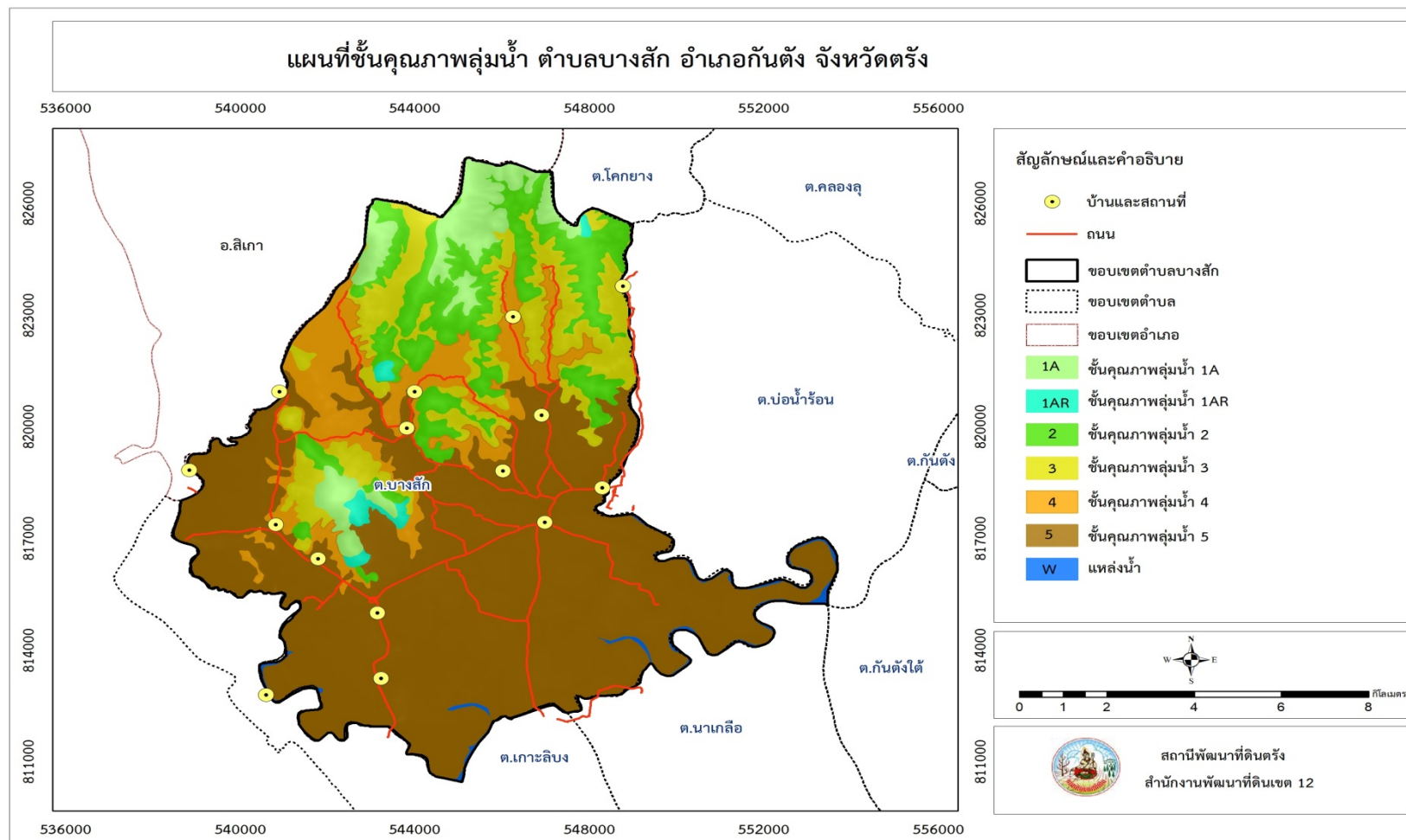
- ชั้นที่ 1A เนื้อที่ 4,609 ไร่
- ชั้นที่ 1AR เนื้อที่ 667 ไร่
- ชั้นที่ 2 เนื้อที่ 9,444 ไร่
- ชั้นที่ 3 เนื้อที่ 8,912 ไร่
- ชั้นที่ 4 เนื้อที่ 9,077 ไร่
- ชั้นที่ 5 เนื้อที่ 45,233 ไร่
- แหล่งน้ำ เนื้อที่ 1,175

ป่าไม้ตามกฎหมาย (ไม่มี)

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย ดังรายละเอียดในภาพที่ 3-1 ภาพที่ 3-2

ภาพที่ 3-1 การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ภาพที่ 3-2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 น้ำผิวดิน

- 1) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำตรัง คลองยางยวน ห้วยโงง และคลองมวน
- 2) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ ฝาย / ทำนบ / พังกั้นน้ำ 2 แห่ง ประปาหมู่บ้าน / ภูเขา 11 แห่ง บ่อน้ำในไร่นา จำนวน 27 บ่อ

3.2.2 น้ำใต้ดิน

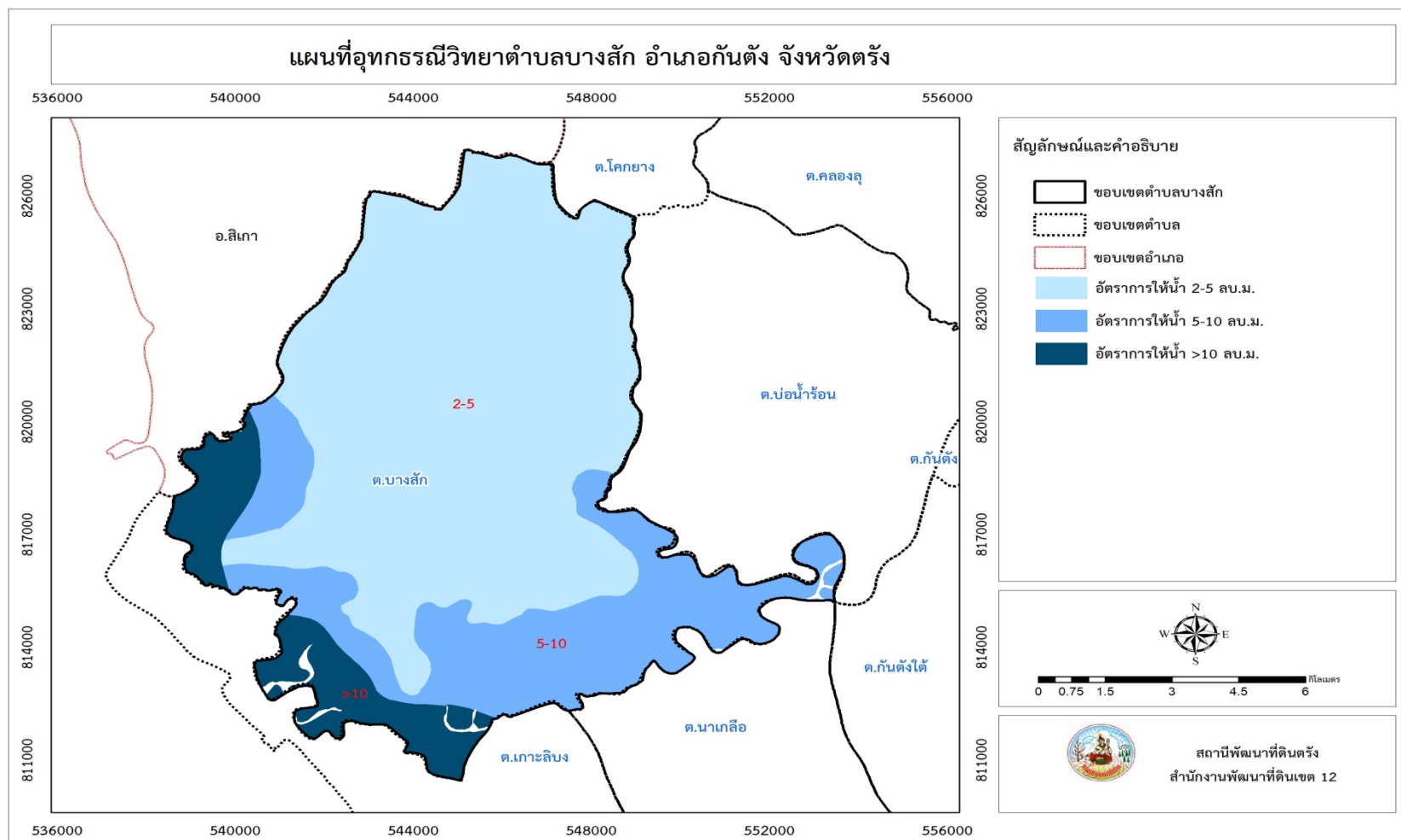
ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน 7 บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า 10 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า 500 มิลลิกรัมต่อลิตร ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-1 และภาพที่ 3-3 ถึง 3-4

ตารางที่ 3-1 บ่อบาดาลตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึก เจาะ (ม.)	ระดับน้ำ ปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	7.385209	99.373636	เกษตร	ใช้ได้-น้ำจืด	60	7
2	7.395358	99.4143575	อุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	24	4.5
3	7.391917	99.3562257	อุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	26	4
4	7.421792	99.3701145	อุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	30	4
5	7.357577	99.3914624	อุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	93	28.04
6	7.378304	99.3872581	อุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	36	6
7	7.383603	99.3798507	อุปโภค-บริโภค	ใช้ได้-น้ำจืด	25.5	5.9

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2558)

ภาพที่ 3-4 อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

3.3 ทรัพยากรดิน

3.3.1 สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ประกอบด้วย

1) ตะกอนน้ำทับถมที่มีการระบายน้ำดี (AC-wd,col-slA) สภาพพื้นที่ มีตะกอนน้ำทับถมที่มีการระบายน้ำดี และตะกอนเนื้อหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,363 ไร่ หรือร้อยละ 3.00 ของพื้นที่ตำบล

2) ชุดดินบาเจาะ (Bc-lsA) สภาพพื้นที่ มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,400 ไร่ หรือร้อยละ 4.37 ของพื้นที่ตำบล

3) ชุดดินหัวหิน (Hh-lsA) สภาพพื้นที่ คือ มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ตำบล

4) ชุดดินคลองท่อม (Km-slB) สภาพพื้นที่ คือ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,297 ไร่ หรือร้อยละ 1.65 ของพื้นที่ตำบล

5) ชุดดินนาทวี (Nat-slB) สภาพพื้นที่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 626 ไร่ หรือร้อยละ 0.79 ของพื้นที่ตำบล

6) ชุดดินนาท่อม (Ntm-lC) สภาพพื้นที่ คือ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 38 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของพื้นที่ตำบล

7) ชุดดินปากคม (Pkm-lA) สภาพพื้นที่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,883 ไร่ หรือร้อยละ 2.39 ของพื้นที่ตำบล

7.1) หน่วยแผนที่ดิน Pkm-lB : ชุดดินปากคม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,235 ไร่ หรือร้อยละ 7.92 ของพื้นที่ตำบล

7.2) หน่วยแผนที่ดิน Pkm-slB : ชุดดินปากคม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,516 ไร่ หรือร้อยละ 8.28 ของพื้นที่ตำบล

8) ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึก (Pto-d,fl-slB) สภาพพื้นที่ คือ มีเนื้อดินเป็นดินร่วนละเอียดมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 528 ไร่ หรือร้อยละ 0.67 ของพื้นที่ตำบล

8.1) หน่วยแผนที่ดิน Pto-d,fl-slC : ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึก และมีเนื้อดินเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,325 ไร่ หรือร้อยละ 5.50 ของพื้นที่ตำบล

8.2) หน่วยแผนที่ดิน Pto-slC : ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,523 ไร่ หรือร้อยละ 5.75 ของพื้นที่ตำบล

8.3) หน่วยแผนที่ดิน Pto-slD : ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 4,435 ไร่ หรือร้อยละ 5.64 ของพื้นที่ตำบล

8.4) หน่วยแผนที่ดิน Pto-vd,fl-slC : ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกมาก และมีเนื้อดินเป็นดินร่วนละเอียดมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 670 ไร่ หรือร้อยละ 0.85 ของพื้นที่ตำบล

9) ดินคล้ายชุดดินท่าชะที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง (Te-mw-slB) สภาพพื้นที่ คือ มี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 208 ไร่ หรือร้อยละ 0.26 ของพื้นที่ตำบล

9.1) หน่วยแผนที่ดิน Te-slB : ชุดดินท่าชะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 528 ไร่ หรือร้อยละ 0.67 ของพื้นที่ตำบล

9.2) หน่วยแผนที่ดิน Te-slC :ชุดดินท่าชะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 308 ไร่ หรือร้อยละ 0.39 ของพื้นที่ตำบล

10) ชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt-silA) สภาพพื้นที่ คือ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแบ่ง ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 13,329 ไร่ หรือร้อยละ 16.94 ของพื้นที่ตำบล

11) ชุดดินย่านตาขาว (Yk-lB) สภาพพื้นที่ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,691 ไร่ หรือร้อยละ 9.77 ของพื้นที่ตำบล

12) พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ สภาพพื้นที่สูงชันถึงสูงชันมากที่สุด มีเนื้อที่ 18,408 ไร่ หรือร้อยละ 23.27 ของพื้นที่ตำบล

13) หน่วยแผนที่ดิน W : พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 1,759 ไร่ หรือร้อยละ 2.24 ของพื้นที่ตำบล ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-2 ถึง 3-3 และภาพที่ 3-5

ตารางที่ 3-2 หน่วยแผนที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

หน่วย แผนที่ดิน	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
AC-wd,col-slA	ตะกอนน้ำทับถมที่มีการระบายน้ำดี และตะกอนเนื้อหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2	2,363	3
Bc-lsA	ชุดดินบาเจาะ มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน ความลาดชัน 0-2	3,400	4.37
Hh-lsA	ชุดดินหัวหิน มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน ความลาดชัน 0-2	8	0.01
Km-slB	ชุดดินคลองท่อม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5	1,297	1.65
Nat-slB	ชุดดินนาทิว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5	626	0.79
Ntm-lC	ชุดดินนาท่าม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12	38	0.05
Pkm-lA	ชุดดินปากคม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2	1,883	2.39
Pkm-lB	ชุดดินปากคม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 2-5	6,235	7.92
Pkm-slB	ชุดดินปากคม มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5	6,516	8.28
Pto-d,fl-slB	ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึก และมีเนื้อดินเป็นดินร่วนละเอียดมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5	528	0.67
Pto-d,fl-slC	ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึก และมีเนื้อดินเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12	4,325	5.5
Pto-slC	ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12	4,523	5.75
Pto-sLD	ชุดดินพะโต๊ะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20	4,435	5.64
Pto-vd,fl-slC	ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกมาก และมีเนื้อดินเป็นดินร่วนละเอียดมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12	670	0.85
Te-mw-slB	ดินคล้ายชุดดินท่าแซะที่มีการระบายน้ำดีปานกลางมีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5	208	0.26

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

Te-sIB	ชุดดินท่าแซะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5	528	0.67
Te-sIC	ชุดดินท่าแซะ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12	308	0.39
Tkt-siIA	ชุดดินตะกั่วฟุ้ง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแข็ง ความลาดชัน 0-2	13,329	16.94
Yk-lB	ชุดดินย่านตาขาว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 2-5	7,691	9.77
SC	ที่ลาดชันเชิงซ้อน	18,408	23.27
W	แหล่งน้ำ	1,759	2.24
รวมเนื้อที่		79,120	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

ตารางที่ 3-3 สมบัติดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึกอินทรีย์วัตถุ (ซม.)	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่		
									ไร่	ร้อยละ	
AC-wd,col-slA	sl	wd	<10	1.23	0.75	17.62	5.0-6.5	>150	5-Feb	2,363	3
Bc-lsA	ls	sex	<10	1.26	0.33	27.42	5.0-6.5	>150	0-2	3,400	4.37
Hh-lsA	ls	sex	<10	1.29	1.06	23.11	6.0-8.0	>150	0-2	8	0.01
Km-slB	sl	wd	<10	1.22	1.12	23.39	5.0-5.5	>150	5-Feb	1,297	1.65
Nat-slB	sl	wd	<10	1.19	1.04	24.64	4.5-5.5	>150	5-Feb	626	0.79
Ntm-lC	l	mw-wd	<10	1.17	0.99	24.02	5.0-5.5	>150	12-May	38	0.05
Pkm-lA	l	mw-spD	<10	1.52	0.49	31.51	5.0-5.5	>150	0-2	1,883	2.39
Pkm-lB	l	mw-spD	<10	1.39	0.83	29.76	5.0-5.5	>150	5-Feb	6,235	7.92
Pkm-slB	sl	mw-spD	<10	1.52	0.49	27.94	5.0-5.5	>150	5-Feb	6,516	8.28
Pto-d,fl-slB	sl	wd	<10	1.26	1.03	24.54	5.0-6.5	100-150	5-Feb	528	0.67
Pto-d,fl-slC	sl	wd	<10	1.28	0.67	17.52	5.0-6.5	100-150	12-May	4,325	5.5
Pto-slC	sl	wd	<10	1.26	1.12	24.91	5.5-6.5	50-100	12-May	4,523	5.75
Pto-slD	sl	wd	<10	1.28	0.72	27.16	5.0-6.5	50-100	20-Dec	4,435	5.64
Pto-vd,fl-slC	sl	wd	<10	1.15	0.79	23.25	5.0-6.5	>150	12-May	670	0.85
Te-mw-slB	sl	mw	<10	1.3	0.75	15.58	5.0-5.5	>150	5-Feb	208	0.26

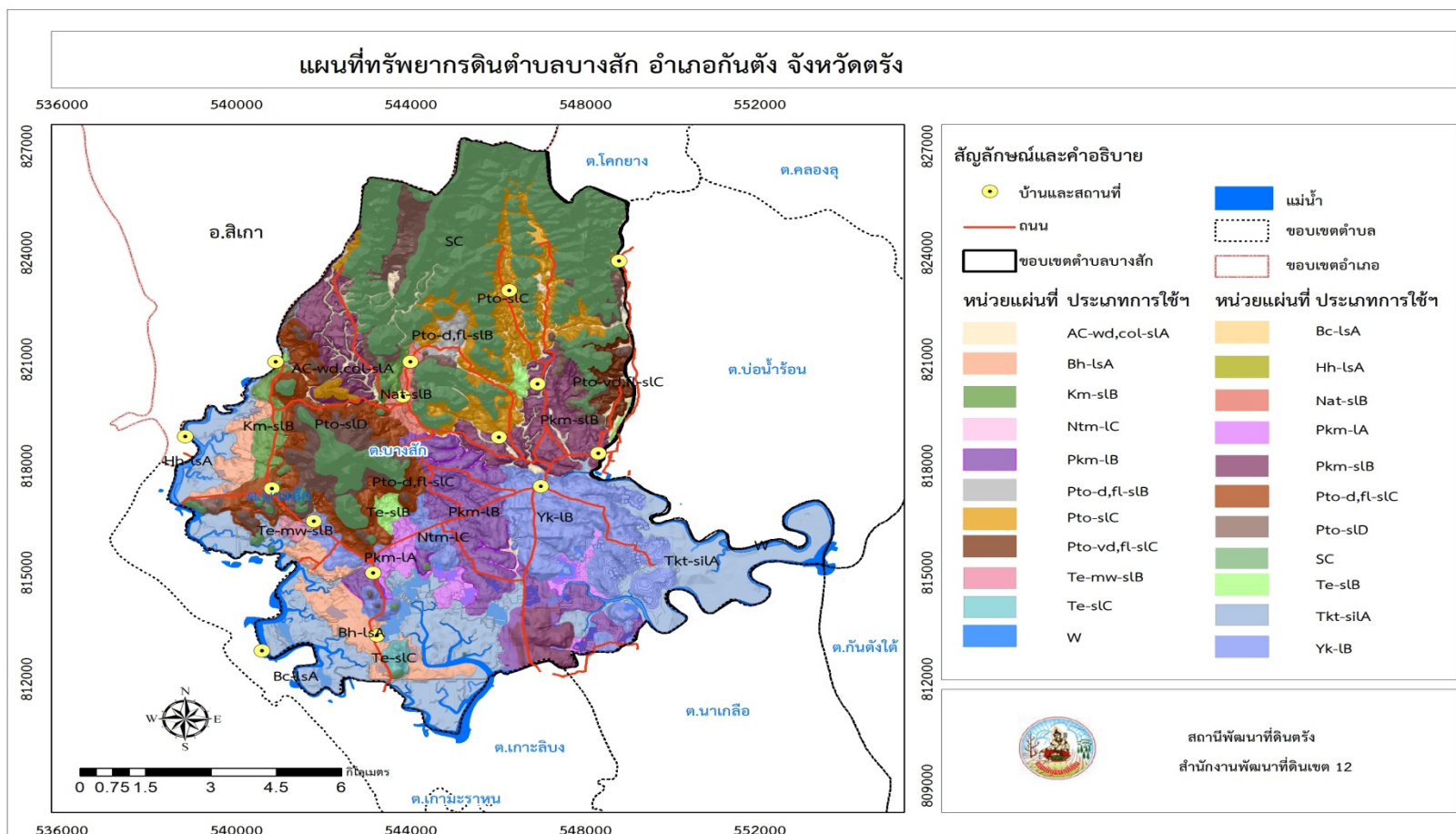
แผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

Te-sIB	sl	wd	<10	1.24	0.88	19.82	5.0-5.5	>150	5-Feb	528	0.67
Te-sIC	sl	wd	<10	1.26	0.38	24.52	5.0-5.5	>150	12-May	308	0.39
Tkt-siIA	sil	wd	>20	1.55	0.5	33.82	6.0-8.0	>150	0-2	13,329	16.94
Yk-lB	l	spd	<10	1.53	0.53	31.53	4.5-5.5	0-50	12-May	7,691	9.77
SC	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18,408	23.27
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,759	2.24
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										79,120	100.00

ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

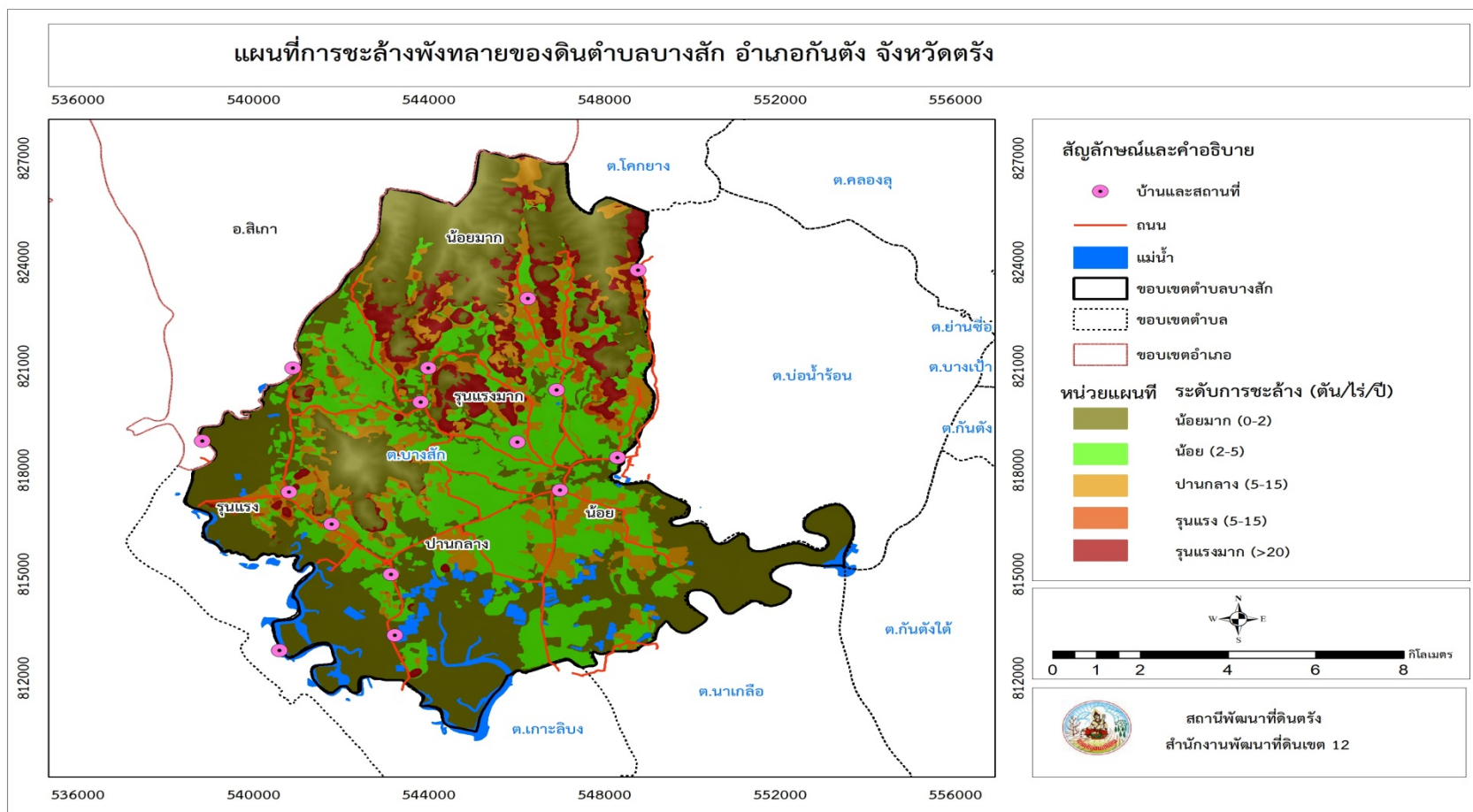
ภาพที่ 3-5 ทรัพยากรดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

3.3.2 การชะล้างพังทลายของดิน

จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3-4 และภาพที่ 3-6

ตารางที่ 3-4 การชะล้างพังทลายของดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อยมาก	0-2	39,587	50.03
น้อย	2-5	23,719	29.98
ปานกลาง	5-15	9,537	12.05
รุนแรง	15-20	593	0.75
รุนแรงมาก	> 20	5684	7.18
รวม		79,120	100.00

ภาพที่ 3-6 การชะล้างพังทลายของดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- 3) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- 4) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน 4 ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาหลักของตำบลบางสัก คือ

1) น้ำใช้ทางการเกษตร ประกอบด้วย ขาดแคลนน้ำ (แหล่งกักเก็บชั่วคราว) ขาดแหล่งกักเก็บ (ก่อสร้างฯ)

2) ทรัพยากรดินมีข้อจำกัด ประกอบด้วย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

4.2.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร ตำบลบางสักมีความต้องการ 2 ประการ คือ

1) แก้ไขปัญหาน้ำใช้ทางการเกษตร ประกอบด้วย ขาดแคลนน้ำ (แหล่งกักเก็บชั่วคราว) ขาดแหล่งกักเก็บ (ก่อสร้างฯ)

ในพื้นที่ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง ประสบปัญหา ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และไว้ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตร มีสายน้ำธรรมชาติ มีความต้องการฝาย ระบบส่งน้ำเพื่อกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ คลองธรรมชาติสายหลักที่ไหลผ่านถึงช่วงแล้งน้ำแห้ง ขาดฝายน้ำล้นหรือแก้มลิงกักเก็บน้ำ ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ในการเกษตรได้

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลบางสัก คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง บ่อน้ำในไร่นา มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนเท่านั้น จากการตรวจสอบบ่อน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน 25 บ่อ (ตารางที่ 4-1 และภาพที่ 4-1)

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาการขาดแคลนนํ้านั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- 1.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
  - 1.1.1) โครงการขุดลอกหนองสาธารณะบ้านบ้านทุ่งค่าย (หมู่ 5)
- 1.2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ
  - 1.2.1) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำบ้านเขาพลู (หมู่ 6)
- 1.3) การก่อสร้างฝาย
  - 1.3.1) โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้น บ้านบางสัก (หมู่ 1)
  - 1.3.2) โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้นบ้านทุ่งโคกหินโน (หมู่ 2)
  - 1.3.3) โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้นบ้านเขาพลู (หมู่ 6) 5 จุด
- 2) แก้ไขปัญหาทรัพยากรดินมีข้อจำกัด ประกอบด้วย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่า ปฏิกิริยาของดินมีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพดินโดยใช้โดโลไมท์ในการปรับปรุงบำรุงดิน -สนับสนุนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

อย่างไรก็ตาม กรณีปัญหาทรัพยากรดินมีข้อจำกัดนั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- 2.1) วัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์ หมู่ 1 และ 2
- 2.2) สนับสนุนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ หรือจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ หมู่ 2

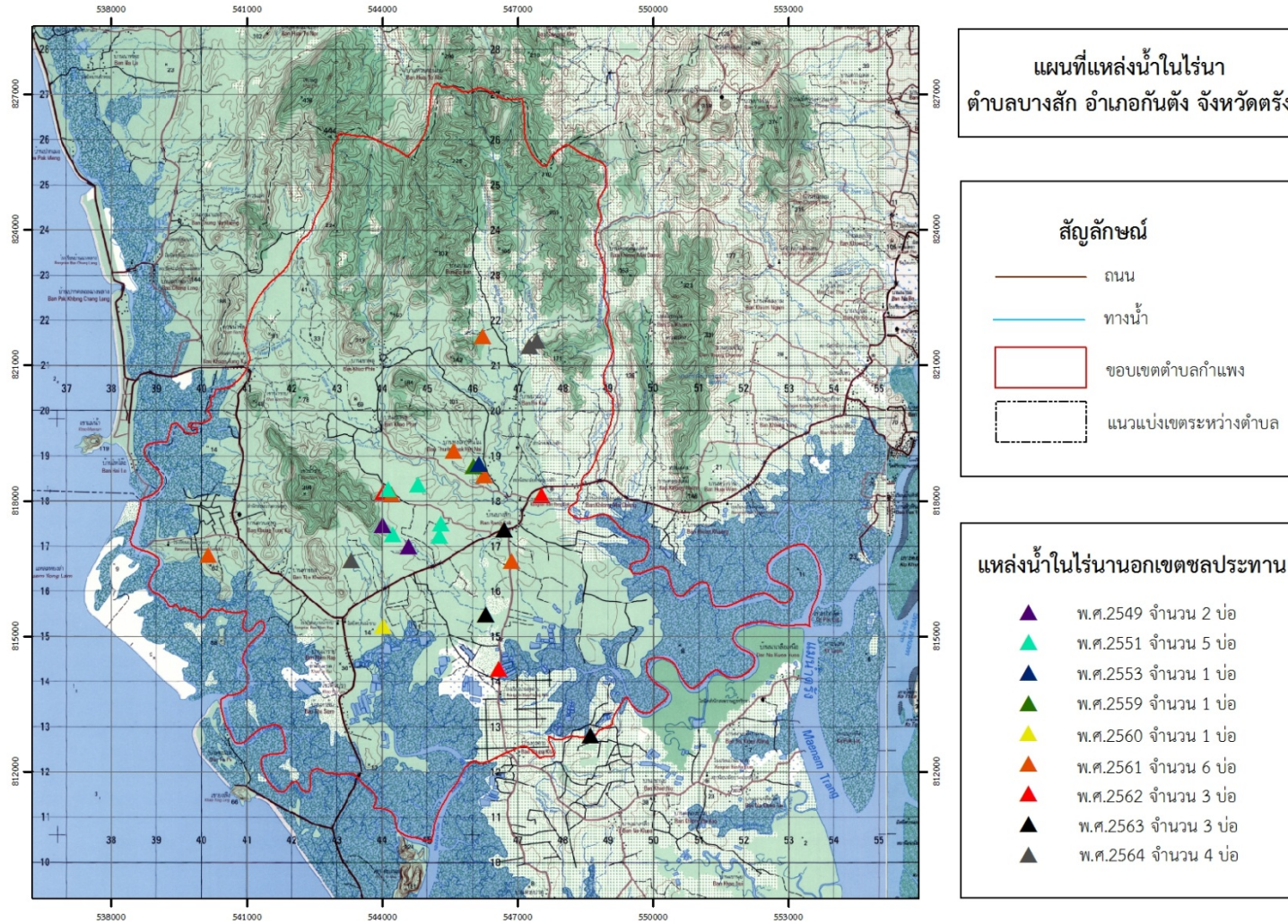

ตารางที่ 4-1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
2549	2
2551	4
2553	1
2559	1
2560	1
2561	6
2562	3
2563	3
2564	4
รวม	25

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ภาพที่ 4-1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ผลจากการจัดทำกรมีส่วนร่วมนของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียด ดังมีรายละเอียดในภาพที่ 4-2 ดังนี้

- 1) **แรงขับเคลื่อน (Driver)** มี 2 ประการ คือ
  - 1.1) พื้นที่ชุมชนขยายตัว
  - 1.2) ประชากรเพิ่มขึ้น
- 2) **แรงกดดัน (Pressure)** ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 3 ประการ คือ
  - 2.1) บุกรุกพื้นที่ป่าไม้ทำการเกษตร
  - 2.2) ใช้ที่ดินผิดประเภท/ ไม่เหมาะสม
  - 2.3) พื้นที่ป่าไม้ลดลง
- 3) **สภาวะ (State)** ที่เกิดแรงกดดัน มี 2 ประการ คือ
  - 3.1) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรมีไม่เพียงพอ
  - 3.2) ทรัพยากรดินเกิดความเสื่อมโทรม
- 4) **ผลกระทบ (Impact)** ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 2 ประการ คือ
  - 4.1) ผลผลิตตกต่ำ
  - 4.2) รายได้ลดลง/ ต้นทุนเพิ่มขึ้น
- 5) **การตอบสนอง (Response)** ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

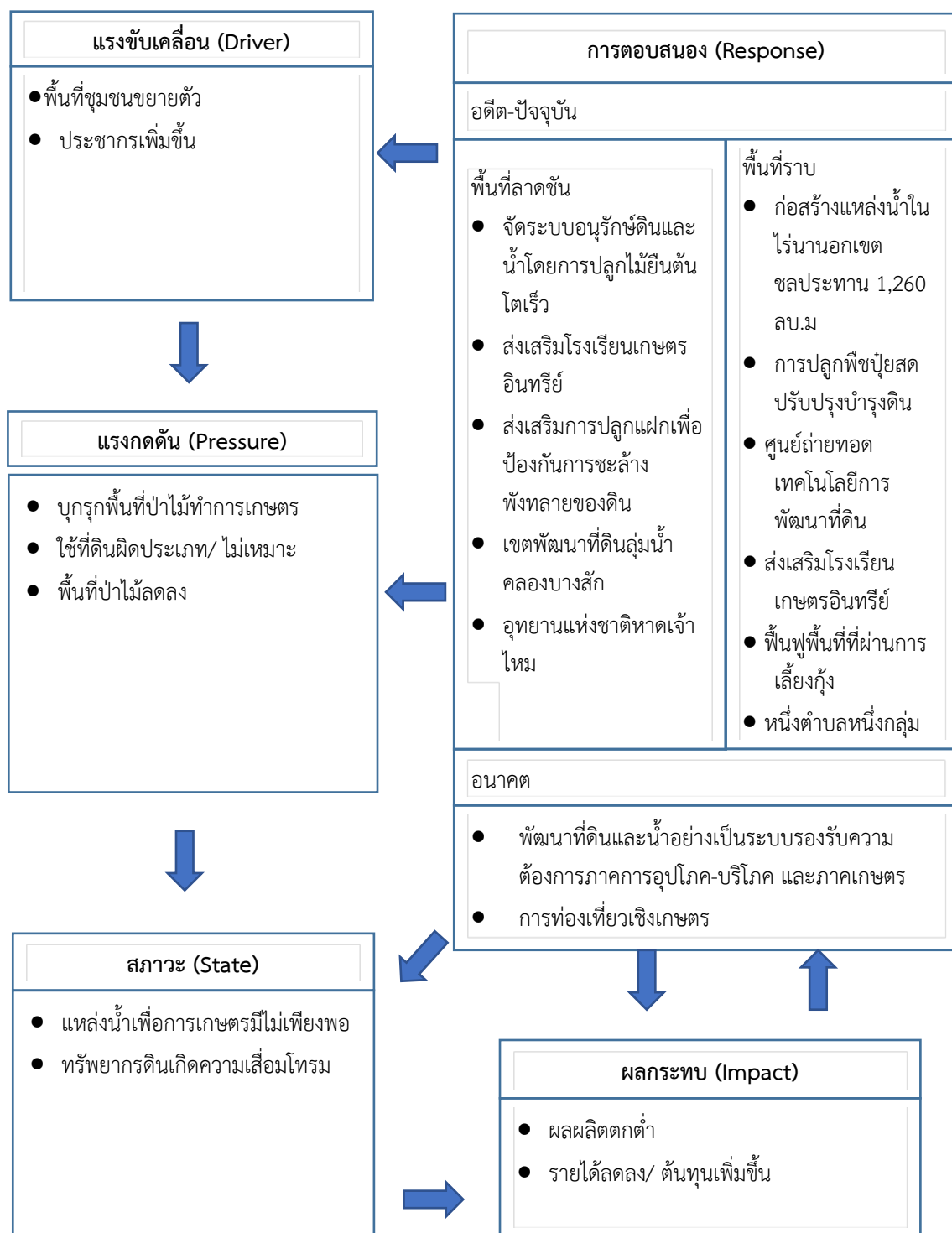
- 5.1) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำโดยการปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว
- 5.2) ส่งเสริมโรงเรียนเกษตรอินทรีย์
- 5.3) ส่งเสริมการปลูกแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 5.4) เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำคลองบางสัก
- 5.5) อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม

พื้นที่ราบ

- 5.1) ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 1,260 ลูกบาศก์เมตร
- 5.2) การปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน
- 5.3) ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน
- 5.4) ส่งเสริมโรงเรียนเกษตรอินทรีย์
- 5.5) พื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการเลี้ยงกุ้ง
- 5.6) หนึ่งตำบลหนึ่งกลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่
- 5.7) จัดระบบการปลูกพืชเพื่อการเกษตรแบบผสมผสาน
- 5.8) ส่งเสริมการปลูกแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำอย่างเป็นระบบรองรับความต้องการภาคการอุปโภค-บริโภค และภาคเกษตร
- (2) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพที่ 4-2 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มีการเพาะปลูกพืชและการทำปศุสัตว์ (ภาพที่ 4-3) ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ดอน

- 1) ไม้ยืนต้น ประกอบด้วย ยางพารา (พันธุ์ RRIM600) และปาล์มน้ำมัน
  - ยางพารา ให้ผลผลิตตลอดปี หยุดกรีดยางช่วงเดือนมีนาคมเป็นช่วงยางผลัดใบ
  - ปาล์มน้ำมัน ให้ผลผลิตตลอดปี โดยผลผลิตจะลดลงช่วงเดือนธันวาคม
- 2) พืชผัก ประกอบด้วย แตงกวาและบวบเหลี่ยม
- 3) ประมง เลี้ยงปลาในกระชัง ประกอบด้วย ปลากระพง
- 4) ปศุสัตว์ ประกอบด้วย ไก่ไข่ วัว สุกร และผึ้ง

ชนิดพืช	เดือน											
	ม.ค	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค
บริเวณพื้นที่ดอน												
1. ไม้ยืนต้น	[รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า]		ยางพารา									
	ปาล์มน้ำมัน											
2. พืชผัก	แตงกวา บวบเหลี่ยม											
3. ประมง	เลี้ยงปลาในกระชัง ปลากระพง											
4.ปศุสัตว์	ไก่ไข่ วัว สุกร ผึ้ง											

ที่มา : ข้อมูลจากการทำ PRA วันที่ 4 มีนาคม 2564

ภาพที่ 4-3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบันตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดิน ทำให้ทราบว่าที่ดินนั้นๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดต่อการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นการจับคู่ข้อมูลที่ใช้สำหรับการประเมินคุณภาพที่ดิน ได้แก่ ข้อมูลคุณภาพที่ดิน และประเภทการใช้ที่ดิน จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีทั้งหมด 11 ชุดดิน และ 4 ดินคล้ายชุดดิน 3 หน่วยดินเชิงซ้อน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือ พืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง มี 11 ชนิด ได้แก่ ข้าว ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกอง กล้วย พริกไทย และหญ้าเลี้ยงสัตว์

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ (บัณฑิต ต้นศิริ และคำรณ ไทรพิง, 2542) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ ของธาตุอาหาร (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สารพิษ มีข้อจำกัดในสภาวะน้ำแช่ขัง (z) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) และสภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pkm-lA Pkm-lb Pkm-sLB Te-mwslB Te-sLB Te-sLC และ Yk-lB

ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (S3)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สารพิษ มีข้อจำกัดในสภาวะน้ำแช่ขัง (z) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bh-lsA Km-sLB Nat-sLB Ntm-lC Pto-d,fl-sLB Pto-d,fl-sLC Pto-sLC Pto-vd,fl-sLC และ Tkt-silA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-slA Bc-lsA Hh-lsA Pto-sLD และ SC

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของ ธาตุอาหาร (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สารพิษ มีข้อจำกัดในสภาวะน้ำแช่แข็ง (z) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) และสภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA Bc-lsA Bh-lsA Hh-lsA Km-slB Nat-slB Ntm-lC Pkm-lA Pkm-lb Pkm-slB Pto-d,fl-slB Pto-d,fl-slC Pto-slC Pto-slD Pto-vd,fl-slC Te-mwslB Te-slB Te-slC และ Tkt-silA

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Yk-lB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของ ธาตุอาหาร (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สารพิษ มีข้อจำกัดในสภาวะน้ำแช่แข็ง (z) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) และสภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA Km-slB Nat-slB Ntm-lC Pkm-lA Pkm-lb Pkm-slB Pto-d,fl-slB Pto-d,fl-slC Pto-slC Pto-slD Pto-vd,fl-slC Te-mwslB Te-slB Te-slC และ Tkt-silA

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bc-lsA และ Bh-lsA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hh-lsA Yk-lB และ SC

มะพร้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

คุณภาพที่ดินที่มีความเหมาะสมสูงต่อการปลูกมะพร้าว ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ ของธาตุอาหาร (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สารพิษ มีข้อจำกัดในสภาวะน้ำแช่แข็ง (z) ศักยภาพในการใช้เครื่องจักร (w) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) และสภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hh-lsA Km-slB Nat-slB Ntm-lC Pkm-lA Pkm-lb Pkm-slB Pto-slC Pto-vd,fl-slC Te-mwslB Te-slB Te-slC และ Tkt-silA

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความจุในการดูดซับ ธาตุอาหาร (n) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) และสภาวะการหยั่งลึก ของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bc-lsA Bh-lsA Pto-d,fl-slB Pto-d,fl-slC และ Pto-slD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของมะพร้าว คือ สภาวะการหยั่งลึก ของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Yk-lB และ SC

เงาะ ทุเรียน มังคุด และลองกอง

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

คุณภาพที่ดินที่มีความเหมาะสมสูงต่อการปลูก เงาะ ทุเรียน มังคุด และลองกอง ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ ของธาตุอาหาร (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สารพิษมีข้อจำกัดในสภาวะน้ำแช่แข็ง (z) และสภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน และความลึกของก้นกรวด ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bc-lsA Hh-lsA Km-slB Nat-slB Ntm-lC Pkm-lA Pkm-lb Pkm-slB Pto-d,fl-slB Pto-vd,fl-slC Te-mwslB Te-slB Te-slC และ Tkt-silA

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สารพิษ มีข้อจำกัดในสภาวะน้ำแช่แข็ง (z) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bh-lsA Pto-d,fl-slC Pto-slC และ Pto-slD

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของ เงาะ ทุเรียน มังคุด และลองกอง คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความลึกของชั้นจาโรไซด์ (z) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Yk-lB และ SC

กล้วย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็น ประโยชน์ต่อพืช (m) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Hh-lsA และ Tkt-silA

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สารพิษ มีข้อจำกัดด้านในสถานะน้ำแข็ง (z) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA Bh-lsA Km-slB Nat-slB Ntm-lC Pkm-lA Pkm-lb Pkm-slB Pto-d,fl-slB Pto-d,fl-slC Pto-slC Pto-slD Pto-vd,fl-slC Te-mwslB Te-slB และ Te-slC

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของกล้วย คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสภาวะการหยั่งลึกของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bc-lsA Yk-lB และ SC

พริกไทย

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สารพิษ มีข้อจำกัดด้านความลึกของชั้นจาโรไซด์ (z) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) สภาวะการหยั่งลึกของรากพืช มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) และระบอบอุณหภูมิ (t) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA Bc-lsA Bh-lsA Hh-lsA Km-slB Nat-slB Ntm-lC Pkm-lA Pkm-lb Pkm-slB Pto-d,fl-slB Pto-d,fl-slC Pto-slC Pto-slD Pto-vd,fl-slC Te-mwslB Te-slB Te-slC Tkt-silA และ Yk-lB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของกล้วย คือ พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC)

หญ้าเลี้ยงสัตว์

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

คุณภาพที่ดินที่มีความเหมาะสมสูงต่อการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน AC-wd,col-sIA

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) และสารพิษ มีข้อจำกัดในสถานะน้ำแข็ง (z) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bc-lsA Bh-lsA Hh-lsA Km-slB Nat-slB และ Ntm-lC

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ ของธาตุอาหาร (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (n) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) สารพิษ มีข้อจำกัดในสภาวะน้ำแข็ง (z) ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w) ความเสียหายจากการกัดกร่อน มีข้อจำกัดด้านความลาดชัน (e) และสภาวะการหยั่งลึกของราก มีข้อจำกัดด้านความลึกของดิน (r) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Pkm-lA Pkm-lb Pkm-slB Pto-d,fl-slB Pto-d,fl-slC Pto-slC Pto-slD Pto-vd,fl-slC Te-mwslB Te-slB Te-slC Tkt-silA และ Yk-lB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของหญ้าเลี้ยงสัตว์ คือ พื้นที่ลาดชันเชิงชัน (SC)

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มะพร้าว	เงาะ	ทุเรียน	มังคุด	ลองกอง	กล้วย	พริกไทย	หญ้าเลี้ยงสัตว์
AC-wd,col-slA	N	S2n	S2z	S1	S1	S1	S1	S1	S3z	S3t	S1
Bc-lsA	N	S2sn	S3o	S3n	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	N	S3t	S2sn
Bh-lsA	S3z	S2snor	S3r	S3r	S3z	S3r	S3r	S3r	S3zr	S3zt	S2snz
Hh-lsA	N	S2z	N	S2snz	S2snz	S2snz	S2snz	S2sz	S2ms	S3t	S2snz
Km-slB	S3o	S2sn	S2sn	S2snz	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S3z	S3t	S2sn
Nat-slB	S3o	S2snz	S2snz	S2snz	S2snz	S2snz	S2snz	S2snz	S3z	S3zt	S2snz
Ntm-lC	S3o	S2sn	S2sn	S2snze	S2s	S2s	S2s	S2s	S3z	S3z	S2snz
Pkm-lA	S2sz	S2sno	S2sno	S2snz	S2sno	S2sno	S2sno	S2sno	S3z	S3ot	S3sno
Pkm-lB	S2sze	S2sno	S2sno	S2snz	S2sno	S2sno	S2sno	S2sno	S3z	S3ot	S3sno
Pkm-slB	S2sze	S2sno	S2sno	S2snz	S2sno	S2sno	S2sno	S2sno	S3z	S3ot	S3sno
Pto-d,fl-slB	S3o	S2snr	S2snr	S3e	S2snr	S2snr	S2snr	S2snr	S3z	S3t	S3sn
Pto-d,fl-slC	S3oe	S2snr	S2snr	S3e	S3r	S3r	S3r	S3r	S3z	S3t	S3sn
Pto-slC	S3oe	S2snr	S2snr	S2snzwer	S3r	S3r	S3r	S3r	S3z	S3t	S3snr
Pto-slD	N	S2snre	S2snre	S3e	S3r	S3r	S3r	S3r	S3z	S3et	S3snwer
Pto-vd,fl-slC	S3oe	S2snr	S2snr	S2snzwer	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S3z	S3t	S3sn
Te-mw-slB	S2snoze	S2sno	S2sn	S2snoz	S2sno	S2sno	S2sno	S2sno	S3z	S3t	S3s
Te-slB	S2snoze	S2sno	S2sn	S2snz	S2sno	S2sno	S2sno	S2sno	S3z	S3t	S3sn
Te-slC	S2snoe	S2sno	S2sn	S2snz	S2sno	S2sno	S2sno	S2sno	S3z	S3t	S3sn
Tkt-silA	S3o	S2z	S2sz	S2z	S2sn	S2sn	S2sn	S2sn	S2m	S3t	S3z
Yk-lB	S2snzer	S3or	N	N	N	N	N	N	N	S3ozrt	S3snozr
SC	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N
W	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N	N

หมายเหตุ: 1) สมบัติดินจากรายที่ 3-4

2) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน:

t = อุณหภูมิ   m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช   s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร   w = ศักยภาพในการใช้เครื่องจักร
n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร   o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช   e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน   r = สภาพการหยั่งลึกของราก
f = ความเสียหายจากน้ำท่วม   x = การมีเกลือมากเกินไป   z = สารพิษ   k = สภาพการเขตกรรม

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดเขตการใช้ที่ดินเป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้เขตการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลบางสัก ใช้กรอบแผนพัฒนาจังหวัดตรัง พ.ศ. 2561-2565 เป็นแนวทางกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ทั้งนี้ในแผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก ซึ่งแผนพัฒนาจังหวัดตรัง (พ.ศ. 2561-2565) ได้เชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศรวมทั้งแผนพัฒนา เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ตารางที่ 6-1) เป็นต้น

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายความว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561- 2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคใต้ พ.ศ. 2561	ยุทธศาสตร์ที่ 1: พัฒนาการท่องเที่ยวของภาคใต้เป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก ยุทธศาสตร์ที่ 2: พัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันแห่งใหม่ของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3: พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรหลักของภาคและสร้างความเข้มแข็งสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 4: พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สนับสนุนการท่องเที่ยว การพัฒนาเขตอุตสาหกรรม และการเชื่อมโยงการค้าโลก ยุทธศาสตร์ที่ 5: อนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 6: พัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน
8	ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ (พ.ศ. 2561-2565)	ยุทธศาสตร์ที่ 3: พัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและกระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้ายางพารา และการตลาดอย่างเป็นระบบครบวงจร
9	ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดตรัง (พ.ศ. 2561-2565)	ยุทธศาสตร์ที่ 1: สร้างฐานเศรษฐกิจของจังหวัดด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่มั่นคงและยั่งยืน
10	ยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง	ยุทธศาสตร์ที่ 2: การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ยุทธศาสตร์ที่ 3: การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์อย่างยั่งยืน

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในช่วงขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ได้กำหนดออกเป็น 6 เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชน เขตอุตสาหกรรม เขตแหล่งน้ำ และ เขตพื้นที่เฉพาะ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และภาพที่ 6-1

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

หน่วยแผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	เขตพื้นที่ป่าไม้	59,218	74.84
	<u>เขตป่าอนุรักษ์</u>	<u>25,979</u>	<u>32.83</u>
111	เขตคุ้มครองสภาพป่า	14,462	18.28
112	เขตฟื้นฟูสภาพป่าตามธรรมชาติ	951	1.20
113	เขตฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข	10,566	13.35
	<u>เขตป่าเศรษฐกิจ</u>	<u>33,239</u>	<u>42.01</u>
121	เขตบำรุงรักษาป่า	11,896	15.04
122	เขตฟื้นฟูสภาพป่าตามธรรมชาติ	80	0.10
123	เขตฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข	21,263	26.87
	เขตเกษตรกรรม	16,283	20.57
	<u>เขตไม้ผล/พืชผัก</u>	<u>25</u>	<u>0.03</u>
223	เขตปลูกไม้ผลมีศักยภาพการผลิตสูง	25	0.03
	<u>เขตไม้ยืนต้น</u>	<u>14,619</u>	<u>18.47</u>
224	เขตปลูกไม้ยืนต้นมีศักยภาพการผลิตสูง	7,060	8.92
234	เขตปลูกไม้ยืนต้นมีศักยภาพการผลิตต่ำ	7,559	9.55
	<u>เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ</u>	<u>1,639</u>	<u>2.07</u>
252	เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	1,639	2.07
	เขตชุมชน	706	0.89
320	เขตชุมชนชนบท	706	0.89
	เขตอุตสาหกรรม	13	0.02
410	เขตอุตสาหกรรมโรงงาน	13	0.02
	เขตแหล่งน้ำ	107	0.13
510	แหล่งน้ำธรรมชาติ	67	0.08
520	แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	40	0.05
	เขตพื้นที่เฉพาะ	2,794	3.53
620	เขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม	2,763	3.49
660	เขตป่าชุมชน	31	0.04
	รวมเนื้อที่	79,120	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

6.4.1 เขตพื้นที่ป่าไม้

มีเนื้อที่ 59,218 ไร่ หรือร้อยละ 74.84 ของเนื้อที่ตำบลบางสัก พื้นที่เขตนี้เป็นบริเวณที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย และบริเวณที่มีมติ คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรที่ดิน เขตพื้นที่ป่าไม้นี้เมื่อพิจารณาตามวัตถุประสงค์หลักของการ ประกาศเขตและมาตรการของการใช้ที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีต่างๆ ดังกล่าว สามารถกำหนดเขตการใช้ที่ดินออกเป็น 2 เขตย่อย คือ เขตป่าอนุรักษ์ เขตป่าเศรษฐกิจ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าอนุรักษ์ มีเนื้อที่ 25,979 ไร่ หรือร้อยละ 32.83 ของเนื้อที่ตำบลบางสัก พื้นที่เขตนี้กำหนดไว้ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ป่าที่หายาก ตลอดจนการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศเพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ดินถล่ม การชะล้างพังทลายของดิน รวมถึงประโยชน์ ด้านการศึกษาวิจัยและนันทนาการของประชาชน เขตนี้ครอบคลุมพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์ สัตว์ป่า เขตป่าอนุรักษ์ ตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่องการจำแนกเขตการใช้ทรัพยากร และที่ดินป่าไม้ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น

(1) เขตคุ้มครองสภาพป่า (หน่วยแผนที่ 111) มีเนื้อที่ 14,462 ไร่ หรือร้อยละ 18.28 ของเนื้อที่ตำบลบางสัก พื้นที่เขตนี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่ต้องสงวนไว้เพื่อการอนุรักษ์ ประกอบกับสภาพปัจจุบันยังคงเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ หรือป่าละเมาะบางส่วน นอกจากนี้ยังรวมถึงพื้นที่สวนป่าต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่พบในบริเวณที่มีความลาดชันสูง

การจัดการที่ดินในอนาคต

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายที่เด่นชัดในการรักษาพื้นที่ป่าไม้ โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นป่าสมบูรณ์ให้คงสภาพอยู่เพื่อรักษาความสมดุลในระบบนิเวศวิทยาภายในพื้นที่ ดังนั้นข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่ในพื้นที่ดังกล่าวจึงควรดำเนินการดังนี้

- ควบคุมมิให้มีการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ
- ควรมีการบำรุงรักษาสภาพป่าธรรมชาติตามหลักวิชาการ
- ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าให้มีประสิทธิภาพ และมีผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการกับผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด
- ถ้าบริเวณนี้มีการบุกรุกพื้นที่ในภายหลัง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ควรรีบดำเนินการปลูกป่าทดแทนโดยเร็ว เพื่อป้องกันการขยายพื้นที่ของการบุกรุกต่อไป
- ควรส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้ในพื้นที่

(2) เขตฟื้นฟูสภาพป่าตามธรรมชาติ (หน่วยแผนที่ 112) มีเนื้อที่ 951 ไร่ หรือร้อยละ 1.20 ของเนื้อที่ตำบลบางสัก พื้นที่เขตนี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่ต้องสงวนพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เคยเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่อมาเกิดการบุกรุกพื้นที่ โดยการตัดต้นไม้เพื่อใช้ประโยชน์ และนำที่ดินมาใช้ด้านเกษตรกรรมในระยะเวลาหนึ่ง เมื่อดินเสื่อมสภาพลง ผลผลิตทางการเกษตรกรรมเริ่มลดลงจนไม่คุ้มกับการลงทุน เกษตรกรที่ครอบครองที่ดินก็ปล่อยให้เป็นที่รกร้าง แต่เนื่องจากพื้นที่นี้ มี ลูกไม้ ของพันธุ์ ไม้ ดั้งเดิม ซึ่งสามารถเจริญเติบโตและปรับสภาพได้ ระดับหนึ่งถ้าไม่มี การรบกวนพื้นที่ดังกล่าว โดยเฉพาะการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม สภาพป่าที่เสื่อมโทรมสามารถ ฟื้นตัวขึ้นมาเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ได้อีกครั้ง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ให้อำเภอที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ให้ความเห็นชอบกับ “มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินพื้นที่ป่าไม้และให้ดำเนินการต่อไป” โดยมุ่งเน้นแก้ไขปัญหาคือในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1 และ ชั้นที่ 2 กำหนดให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน

- ให้อำเภอที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2540 เรื่อง “แผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ ระดับพื้นที่” เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้อย่างมีระบบโดยเป็นการอนุรักษ์ ควบคู่กับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยสงวนรักษาทรัพยากรป่าไม้ที่เหลืออยู่และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่เสื่อมสภาพ ทั้งนี้อยู่บนหลักการลดปัญหาความขัดแย้งการใช้ทรัพยากรในพื้นที่

- ใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือในการคุ้มครองและอนุรักษ์พื้นที่ โดยให้อำเภอที่เกี่ยวข้องดำเนินการควบคุม ป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่เพื่อนำกลับมาใช้เพื่อการเกษตรกรรมอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง โดยมีบทลงโทษตามกฎหมายที่กำหนดไว้

- ให้อำเภอที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแนวกันไฟ เพื่อป้องกันไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นได้จากธรรมชาติหรือกิจกรรมจากมนุษย์ เพื่อให้ป่ามีการฟื้นตัวตามธรรมชาติอย่างรวดเร็ว

- ส่งเสริมและรณรงค์ให้ ราษฎรในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้ และสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าในพื้นที่

(3) เขตฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข (หน่วยแผนที่ 113) มี เนื้อที่ 10,566 ไร่ หรือร้อยละ 13.35 ของเนื้อที่ตำบลบางสัก พื้นที่เขตนี้อยู่ในเขตป่าตามกฎหมาย ดังนั้นมาตรการการใช้ที่ดินดังกล่าวควรเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่องมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาคือที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ซึ่งมาตรการการใช้ที่ดินดังกล่าวของเขตนี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่ต้องสงวนพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เคย เป็นป่าสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่อมามีการบุกรุกที่ดินมีการตัดต้นไม้เพื่อใช้ประโยชน์และนำที่ดินมาใช้ด้านการเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่เกษตรกรใช้พื้นที่เพื่อการปลูกไม้ยืนต้น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน แต่เนื่องจากข้อจำกัดของลักษณะทางกายภาพของดินและสภาพภูมิประเทศในเขตนี้ไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรม ทั้งนี้เนื่องจากดินที่พบส่วนใหญ่เป็นดินต้นหรือสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ ถ้ามีการใช้พื้นที่อย่างผิดวิธีอาจส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมได้ โดยเฉพาะปัญหาดินถล่ม หรือเกิดการชะล้างพังทลายของดิน ดังนั้น จึงต้องเร่งดำเนินการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ในเขตนี้ให้กลับมาเป็นสภาพป่าไม้ที่สมบูรณ์ต่อไป

การจัดการที่ดินในอนาคต

เนื่องจากพื้นที่ในเขตนี้ดินถูกเกษตรกรบุกรุกและจับจองเพื่อการทำเกษตรกรรม ต่อเนื่องมานาน จึงมีปัญหาเรื่องสิทธิ ทำกินของเกษตรกรในพื้นที่ แต่จากการที่รัฐบาลมี แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของราษฎรในเขตป่าไม้ ดังนั้นการดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เรื่องการแก้ไขปัญหาคือที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ โดยพื้นที่เขตป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายและป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาลมีมติยืนยันที่ไม่นำพื้นที่ดังกล่าวไปปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ให้กรมป่าไม้ขึ้นทะเบียนผู้ครอบครองพื้นที่ดังกล่าวให้ชัดเจนและให้ใช้

แผนที่ทางอากาศของกรมแผนที่ทหารเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบพิสูจน์การครอบครอง โดยมีเงื่อนไขคือ

กรณี ราษฎรเข้าอยู่อาศัย และทำกินก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมและรับรองสิทธิที่ดินตามกฎหมาย แต่ถ้าพื้นที่ดังกล่าวเสี่ยงต่อการคุกคามระบบนิเวศ ต้องช่วยเหลือให้ราษฎรมี ที่อยู่อาศัยและที่ทำกินแห่งใหม่ หรือย้ายออกไปอยู่ในบริเวณที่เหมาะสม โดยรัฐบาลจะสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคและการฝึกอาชีพโดยพื้นที่เดิมที่ย้ายราษฎรออกให้ดำเนินการฟื้นฟูด้วยการปลูกป่าต่อไป

กรณีราษฎรอาศัยอยู่หลังวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้กรมป่าไม้เคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไปอาศัยในพื้นที่รองรับที่จัดไว้โดยมีการสนับสนุนด้านสาธารณูปโภคการพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการรับรองสิทธิในที่ดินตามกฎหมาย หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ทันทีให้ควบคุมมิให้มีการขยายพื้นที่เพิ่ม โดยจะต้องจัดระเบียบที่อยู่อาศัยและที่ทำกินให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยพื้นที่เดิมที่ย้ายราษฎรออกให้ดำเนินการฟื้นฟูด้วยการปลูกป่า ต่อไป

ในกรณีนี้จำเป็นต้องจัดทำขอบเขตบริเวณที่ทำกินให้กับราษฎร ตามผลการตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองในพื้นที่เขตนี้ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรหามาตรการในการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นพิเศษ สำหรับพื้นที่ที่มีความลาดชันสูงและลักษณะทางกายภาพของดินเป็นดินต้น

นอกจากนี้ ยังมีแผนและมาตรการป้องกันรักษาป่าและฟื้นฟูสภาพป่า(พ.ศ. 2551-2555) และมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2550 โดยให้มีโครงการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2551-2552

2) เขตป่าเศรษฐกิจ มี เนื้อที่ 33,239 ไร่ หรือร้อยละ 42.01 ของเนื้อที่ตำบลบางสัก พื้นที่เขตนี้กำหนดไว้เพื่อเป็นแหล่งผลิตไม้และของป่า โดยจัดทำในรูปแบบของป่าชุมชนเพื่อให้ราษฎรมี ส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ และของป่า หรือให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปลูกป่าที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจหรือให้ ภาคเอกชนทำการปลูกป่าในบริเวณป่าเสื่อมโทรมโดยที่พื้นที่ในเขตนี้ เป็นบริเวณเขตป่าสงวนแห่งชาติเฉพาะบริเวณเขตพื้นที่ที่เป็นป่าเศรษฐกิจตามมติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกเขตการใช้ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและบริเวณเขตชั้นคุณภาพ

ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 4 และ 5 ตามมติคณะรัฐมนตรีเรื่องการกำหนดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำโดยจำแนกพื้นที่ที่เป็นเขตปฏิภาพที่ดินออกแล้วเขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจนี้ เมื่อพิจารณาจากข้อมูลผลการสำรวจสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินสามารถจำแนกออกเป็นบริเวณที่มีสภาพป่าไม้สมบูรณ์ บริเวณที่มีสภาพป่าไม้เสื่อมโทรมหรือไม้ละเมาะ ซึ่งเป็นบริเวณที่มี การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อการทำไม้และทำการเกษตรในอดีตและพื้นที่ที่มีการทำการเกษตรและปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในปัจจุบันเป็นพื้นที่รกรากพิสูจน์สิทธิ์ โดยเมื่อพิจารณาร่วมกับข้อมูลสภาพพื้นที่และลักษณะทางกายภาพของดินบริเวณที่เกษตรกรบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ สามารถกำหนดเขตการใช้ที่ดินได้เป็น 3 เขต โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตบำรุงรักษาป่า (หน่วยแผนที่ 121) มีเนื้อที่ 11,896 ไร่ หรือร้อยละ 15.04 ของเนื้อที่ตำบลบางสัก พื้นที่ในเขตนี้มีสภาพเป็นป่าไม้สมบูรณ์ ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่ต้องสงวนพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้ในเขตพื้นที่ป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ควบคุมมิให้มีการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติ ไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่นๆ
- ควรมีการบำรุงรักษาสภาพป่าธรรมชาติตามหลักวิชาการ
- ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าให้มีประสิทธิภาพ และมีผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการกับผู้กระทำผิดอย่างเด็ดขาด
- ถ้าบริเวณนี้มี การบุกรุกพื้นที่ในภายหลัง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในพื้นที่ควรรีบดำเนินการปลูกป่าทดแทนโดยเร็ว เพื่อป้องกันการขยายพื้นที่ของการบุกรุกต่อไป
- ควรส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้ ในพื้นที่เพื่อเป็นการรักษาสภาพป่าไม้ให้สมบูรณ์และให้ทรัพยากรป่าไม้มีผลผลิตสม่ำเสมอตลอดไป ในขณะที่เดียวกันควรกำหนดมาตรการในการใช้ประโยชน์ จากป่าไม้ และการหาของป่าร่วมกันระหว่างองค์กรของราษฎรในพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบและเสริมความรู้ให้กับราษฎรในพื้นที่ให้เห็นความสำคัญของป่าไม้

(2) เขตพื้นที่ฟูสภาพป่าตามธรรมชาติ (หน่วยแผนที่ 122) มีเนื้อที่ 80 ไร่ หรือร้อยละ 0.10 ของเนื้อที่ตำบลบางสัก พื้นที่เขตนี้ อยู่ภายใต้ข้อกำหนดที่ต้องสงวนพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ป่าไม้ในเขตพื้นที่ป่าไม้เพื่อการใช้ประโยชน์ ด้านเศรษฐกิจ ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เคยเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่อมาเกิดการบุกรุกที่ดิน มีการตัดต้นไม้เพื่อใช้ประโยชน์ และนำที่ดินมาใช้ด้านเกษตรกรรม แต่เนื่องจากข้อจำกัดของลักษณะทางกายภาพของดิน และสภาพภูมิประเทศในเขตนี้ไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากดินที่พบส่วนใหญ่เป็นดินต้นหรือสภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันเกินกว่า 35 เปอร์เซ็นต์ เมื่อดินเสื่อมโทรมลง ผลผลิตทางการเกษตรกรรมเริ่มลดลงจนไม่คุ้มกับการลงทุนเกษตรกรที่ครอบครองที่ดินก็ปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า และเนื่องจากพื้นที่บริเวณนี้มีลูกไม้ของพรรณไม้ดั้งเดิม ซึ่งสามารถเจริญเติบโตและปรับสภาพได้ระดับหนึ่ง ถ้าไม่มีกิจกรรมที่จะรบกวนพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ที่ดินดังกล่าวเพื่อการเกษตรกรรม สภาพป่าที่เสื่อมโทรมจะสามารถฟื้นตัวขึ้นมาเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ ได้อีกครั้ง จึงควรให้พื้นที่บริเวณ นี้กลับคืนสู่สภาพป่าตามธรรมชาติดั้งเดิม หรือใช้พื้นที่นี้ปลูกไม้โตเร็วในลักษณะของสวนป่าเศรษฐกิจหรือป่าชุมชนของเกษตรกรในพื้นที่

การจัดการที่ดินในอนาคต

- กำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกันมิให้ราษฎรบุกรุกพื้นที่ในเขตนี้เพื่อนำกลับมาใช้ด้านการเกษตรกรรม
- ควรจัดทำแนวกันไฟเพื่อป้องกันไฟป่าที่อาจเกิดขึ้นได้จากธรรมชาติหรือกิจกรรมจากมนุษย์เพื่อให้ป่าไม้มีการฟื้นตัวตามธรรมชาติที่สมบูรณ์
- ควรจัดการอบรมแนะนำให้ราษฎรในพื้นที่ข้างเคียงได้เห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้

(3) เขตพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติภายใต้เงื่อนไข (หน่วยแผนที่ 123) มีเนื้อที่ 21,263 ไร่ หรือร้อยละ 26.87 ของเนื้อที่ตำบลบางสัก พื้นที่เขตนี้อยู่ในเขตป่าตามกฎหมาย พื้นที่ในเขตนี้ จึงเป็นพื้นที่รกร้างพิสูจน์สิทธิ์ ดังนั้นมาตรการการใช้ที่ดินดังกล่าวควรเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง มาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ซึ่งมาตรการการใช้ที่ดินพื้นที่ในเขตนี้อยู่ภายใต้ข้อกำหนดให้ เป็นป่าไม้ เพื่อการใช้ประโยชน์ ด้านเศรษฐกิจ ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เคยเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ตามธรรมชาติ ต่อมาเกิดการบุกรุกโดยการตัดต้นไม้และนำที่ดินมาใช้ประโยชน์

ชนิดด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ไม้ยืนต้น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน หรือบริเวณที่เป็นดินตื้น ซึ่งไม่เหมาะสมต่อการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมเนื่องจากข้อจำกัดดังกล่าว เมื่อเวลาฝนตกจึงมีแนวโน้ม ของการเกิดการชะล้างพังทลายของดินในระดับค่อนข้างสูง ทำให้หน้าดินที่มี ความอุดมสมบูรณ์ ตามธรรมชาติสูญเสียไป นอกจากนี้จะเกิดผลกระทบจากการทับถมของตะกอนดินที่ถูกพัดพามาในบริเวณแหล่งน้ำธรรมชาติ จึงไม่ควรนำพื้นที่บริเวณนี้มาใช้ทางด้านการผลิตพืชเศรษฐกิจทั่วไป แต่ควรใช้พื้นที่นี้ปลูกไม้โตเร็วในลักษณะของสวนป่าเศรษฐกิจหรือป่าชุมชนของเกษตรกรในพื้นที่

การจัดการที่ดินในอนาคต

เนื่องจากพื้นที่ในเขตนี้ที่ดินถูกบุกรุกและจับจองเพื่อการทำเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่องมานาน จึงมีปัญหาเรื่องสิทธิทำกินของราษฎร ดังนั้นแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาคือต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 ควรเร่งดำเนินการอบรมแนะนำให้ราษฎรในพื้นที่ได้เห็นความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าไม้และดำเนินโครงการเพื่อการเปลี่ยนระบบการปลูกพืชเศรษฐกิจมาเป็นการปลูกป่าเชิงเศรษฐกิจแทน ส่วนบริเวณที่เป็นป่าเสื่อมโทรมควรกำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกันมิให้ราษฎรบุกรุกพื้นที่ดังกล่าวเพื่อใช้ในการเกษตรกรรม ควรปล่อยให้พันธุ์ไม้มีการฟื้นตัวตามธรรมชาติเพื่อเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ ต่อไปหรือให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ที่เหมาะสม และควรกำหนดมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำให้ เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อให้เกิดการทำเกษตรแบบยั่งยืนต่อไป

6.4.2 เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ 16,283 ไร่ หรือร้อยละ 20.57 ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น 3 เขต ดังนี้

1) เขตไม้ผล

1.1) เขตปลูกไม้ผลมีศักยภาพการผลิตสูง (หน่วยแผนที่ 223) มีเนื้อที่ 25 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินปากคม (Pkm) ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) ดินคล้าย ชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกและเป็นดินร่วนละเอียด (Pto-d,f) ตามลำดับ

ดินในเขตการใช้ที่ดินเป็นดินร่วนละเอียดลึกปานกลางถึงดินร่วนละเอียดลึกมาก มีการระบาย ดี ปานกลาง พื้นที่เขตนี้กำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมเพื่อการปลูก ไม้ผลเป็นหลัก โดยอาศัยปริมาณน้ำฝน (หน่วยแผนที่ 223) มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบถึง ลูกคลื่นลอนลาด ความลาดชันร้อยละ 0-12 สำหรับในเขตนี้ มี การปรับพื้นที่เพื่อปลูกพืชแบบไม้ผลผสม

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงคุณภาพของดินให้มี ความอุดมสมบูรณ์ และลักษณะทางกายภาพของดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ต่างๆ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอกซึ่งจะเป็นการปรับปรุงบำรุงดินให้ดีขึ้นทำให้ดินร่วนซุย เพิ่มการอุ้มน้ำของดินให้ดีขึ้น

- ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่เขตนี้ รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น เขื่อนฝาย ลำคลองสาธารณะ ให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น
- ส่งเสริมพืชทางเลือกของไม้ผล (มะนาว กล้วย มะพร้าว ทุเรียนเปี้ยว)

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
  - 1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 2) การปรับปรุงคุณภาพดิน
  - 2.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
  - 2.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
  - 2.3) การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด
  - 2.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
  - 2.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
  - 2.6) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์
  - 2.7) การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
  - 3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรัง/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง)

2) เขตไม่ยั่งยืน

2.1) เขตปลูกไม้ยืนต้นมีศักยภาพการผลิตสูง (หน่วยแผนที่ 224) มีเนื้อที่ 7,060 ไร่ หรือร้อยละ 8.92 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินท่าชะ (Te) ชุดดินปากคม (Pkm) และ ชุดดินพะโต๊ะ (Pto) ดินคล้ายชุดดินพะโต๊ะที่เป็นดินลึกและเป็นดินร่วนละเอียด (Pto-d,fl) ตามลำดับ

ดินในเขตการใช้ที่ดินเป็นดินร่วนละเอียดลึกมาก การระบายน้ำดี ดินร่วนลึกปานกลางถึงชั้นหินพื้น การระบายน้ำดี พื้นที่เขตนี้กำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมเพื่อการปลูกไม้ยืนต้นเป็นหลัก โดยอาศัย ปริมาณน้ำฝน (หน่วยแผนที่ 223) มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบถึง ลูกคลื่นลอนชัน ความลาดชันร้อยละ 0-20 สำหรับในเขตนี้ มี การปรับพื้นที่เพื่อปลูกพืชแบบผสมผสานบ้างแล้วแต่ส่วนใหญ่ยังปลูกยางพารา และปาล์มน้ำมัน

2.2) เขตปลูกไม้ยืนต้นมีศักยภาพการผลิตต่ำ (หน่วยแผนที่ 234) มีเนื้อที่ 7,559 ไร่ หรือร้อยละ 9.55 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt) ชุดดินบ้านทอน (Bh) ชุดดินย่านตาขาว (Yk) ตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีและเป็นดินร่วนหยาบ (AC-wd,col) และที่ลาดชันเชิงซ้อน (SC) ตามลำดับ

ดินในเขตการใช้ที่ดินเป็นดินเลนทรายแป้งละเอียดลึกมาก การระบายน้ำเลวมาก ดินทรายหนาปานกลางถึงชั้นดานอินทรีย์ การระบายน้ำดีในดินบนและดีปานกลางถึงค่อนข้างเลวในดินล่าง ดินต้นถึงชั้นก่อนกรวดและลูกรัง การระบายน้ำค่อนข้างเลว พื้นที่เขตนี้กำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมเพื่อการปลูกไม้ยืนต้นเป็นหลัก โดยอาศัย ปริมาณน้ำฝน (หน่วยแผนที่ 234) มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบถึง เนินเขา ความลาดชันร้อยละ 0-35 สำหรับในเขตนี้ มี การปรับพื้นที่เพื่อปลูกพืชแบบผสมผสานบ้างแล้วแต่ส่วนใหญ่ยังปลูกยางพารา และปาล์มน้ำมัน

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินเป็นทรายจัด ดินตื้น ดินเค็มชายทะเล และพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- ควรเป็นพื้นที่เป้าหมายในการเร่งรัดพัฒนาแก้ปัญหาดินเป็นทรายจัดและดินตื้น พร้อมทั้งปรับปรุงบำรุงดินอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามแนวทางของกรมพัฒนาที่ดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา จัดทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โดยเน้นการเลี้ยงปลุสัตว์ ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ หรือทำประมง

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
  - 1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 2) การปรับปรุงคุณภาพดิน
  - 2.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
  - 2.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
  - 2.3) การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด
  - 2.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
  - 2.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
  - 2.6) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์
  - 2.7) การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
  - 3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
  - 3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
  - 3.3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
- 2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) (ตารางที่ 7-2)

3) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

- 3.1) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (หน่วยแผนที่ 252) มีเนื้อที่ 1,639 ไร่ หรือร้อยละ 2.07 ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินตะกั่วทุ่ง (Tkt) ชุดดินบ้านทอน (Bh) ชุดดินย่านตาขาว (Yk) ตามลำดับ

ดินในเขตการใช้ที่ดินเป็นดินเลนทรายแป้งละเอียดลึกลับมาก การระบายน้ำเลวมาก ดินทรายหนาปานกลางถึงชั้นดานอินทรีย์ การระบายน้ำดีในดินบนและดีปานกลางถึงค่อนข้างเร็วในดินล่าง พื้นที่เขตนี้กำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง (หน่วยแผนที่ 252) เป็นหลัก มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบร้อยละ 0-2 สำหรับในเขตนี้ มี การปรับพื้นที่เพื่อเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ส่วนใหญ่เกษตรกรเลี้ยงปลากะพง การทำประมงพื้นบ้าน อวนปลา อวนปู ไซปู

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ปัญหาสำหรับการหาแหล่งน้ำที่มี คุณภาพและปริมาณในการประกอบกิจการ
- #### **การจัดการที่ดินในอนาคต**
- ต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างเข้มงวด เนื่องจากกิจกรรมนี้อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง
  - ควรกำหนดเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ชัดเจนเพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ

- พัฒนาระบบการบำบัดน้ำอย่างมีคุณภาพก่อนปล่อยออกสู่แหล่งธรรมชาติ

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

1) การบริหารจัดการน้ำ

1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- 1) มีกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานตรัง)
- 2) การอบรมให้ความรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งตรัง)

6.4.3)เขตชุมชน

เขตชุมชนชนบท (หน่วยแผนที่ 320) มีเนื้อที่ 706 ไร่ หรือร้อยละ 0.89 ของเนื้อที่ตำบล ปัญหาการใช้ที่ดินปัจจุบัน ที่มีการตั้งบ้านเรือนกระจุกกระจายมีสภาพการใช้ ที่ดินรอบชุมชนเป็นส่วนไม่ผลผสมปะปนกับที่อยู่อาศัย ทำให้ ระบบสาธารณสุขโรคที่ท้องถิ่นต้องดูแลและจัดการค่อนข้างมีปัญหาทั้งด้านขยะ ถนนสัญจร น้ำและไฟฟ้าเป็นต้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรเร่งศึกษาปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของชุมชน ในประเด็นปัญหาบางเรื่องที่เกิดขีดความสามารถของท้องถิ่นทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรทำเรื่องถึงส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อขอรับการสนับสนุนในการศึกษาปัญหา แนวทาง การแก้ไข จัดทำโครงการและงบประมาณเพื่อการดำเนินการต่อไป

6.4.4) เขตอุตสาหกรรม

เขตอุตสาหกรรมโรงงาน (หน่วยแผนที่ 410) มีเนื้อที่ 13 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ควรเร่งศึกษาปัญหาและความต้องการของอุตสาหกรรม และตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของชุมชน ในประเด็นปัญหาบางเรื่องที่เกิดขีดความสามารถของอุตสาหกรรม ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ควรทำเรื่องถึงส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อขอรับการสนับสนุนในการศึกษาปัญหาแนวทาง การแก้ไข จัดทำโครงการและงบประมาณ ตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการปฏิบัติการต่อไป

6.4.5) เขตแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติ (หน่วยแผนที่ 510) มีเนื้อที่ 67 ไร่ หรือร้อยละ 0.08 ของเนื้อที่ตำบล มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านอุปโภค บริโภคและเพื่อเกษตรกรรม มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ ลำน้ำ และลำห้วย บึง หนอง

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (หน่วยแผนที่ 520) มีเนื้อที่ 40 ไร่ หรือร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล มีความจำเป็นต่อการดำรงชีพของมนุษย์ทางด้านอุปโภคและเพื่อเกษตรกรรม พบว่าในเขตพื้นที่มีแหล่งน้ำผิวดินที่มนุษย์สร้างขึ้น และที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ อื่นมักเสื่อมโทรมลงตาม สภาพการใช้ งานและเวลาโดยเฉพาะที่สร้างขึ้น มีทั้งปัญหาด้านการเก็บกักน้ำได้น้อยเนื่องจากตื้นเขิน ใช้งานไม่ได้ มีวัชพืชขึ้นครอบคลุมและขยะจากชุมชน

การจัดการที่ดินในอนาคต

ควรเร่งดำเนินการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินเพิ่มเติม แต่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปประกอบการพิจารณาดังกล่าว

ควรมีการบำรุงรักษาและขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเก็บกักน้ำ

ควรเร่งจัดทำโครงการเพื่อจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ในไร่นาของเกษตรกรและ ะประสานงานกับกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยจัดทำกรอบแผนการดำเนินการตามลำดับความสำคัญ

บริเวณพื้นที่ลุ่มในแต่ละพื้นที่ซึ่งเป็นที่สาธารณะประโยชน์ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ควรมี การตรวจสอบป้องกันและดำเนินการแก้ไขปัญหการบุกรุก กยึดครองพื้นที่ในเขตนี้ เพราะเป็นที่ สาธารณประโยชน์ สภาพพื้นที่เป็นกลุ่มต่ำไม่เหมาะสำหรับการนำที่ดินมาใช้ด้านเกษตรกรรม ควรคงสภาพไว้เพื่อการรักษาสมดุลทางนิเวศต่อไป

6.4.6)เขตพื้นที่เฉพาะ

เขตรักษาสมดุลเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม (หน่วยแผนที่ 620) มีเนื้อที่ 2,763 ไร่ หรือร้อยละ 3.49 ของเนื้อที่ตำบล

เขตป่าชุมชน (หน่วยแผนที่ 660) มีเนื้อที่ 31 ไร่ หรือร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล

การจัดการที่ดินในอนาคต

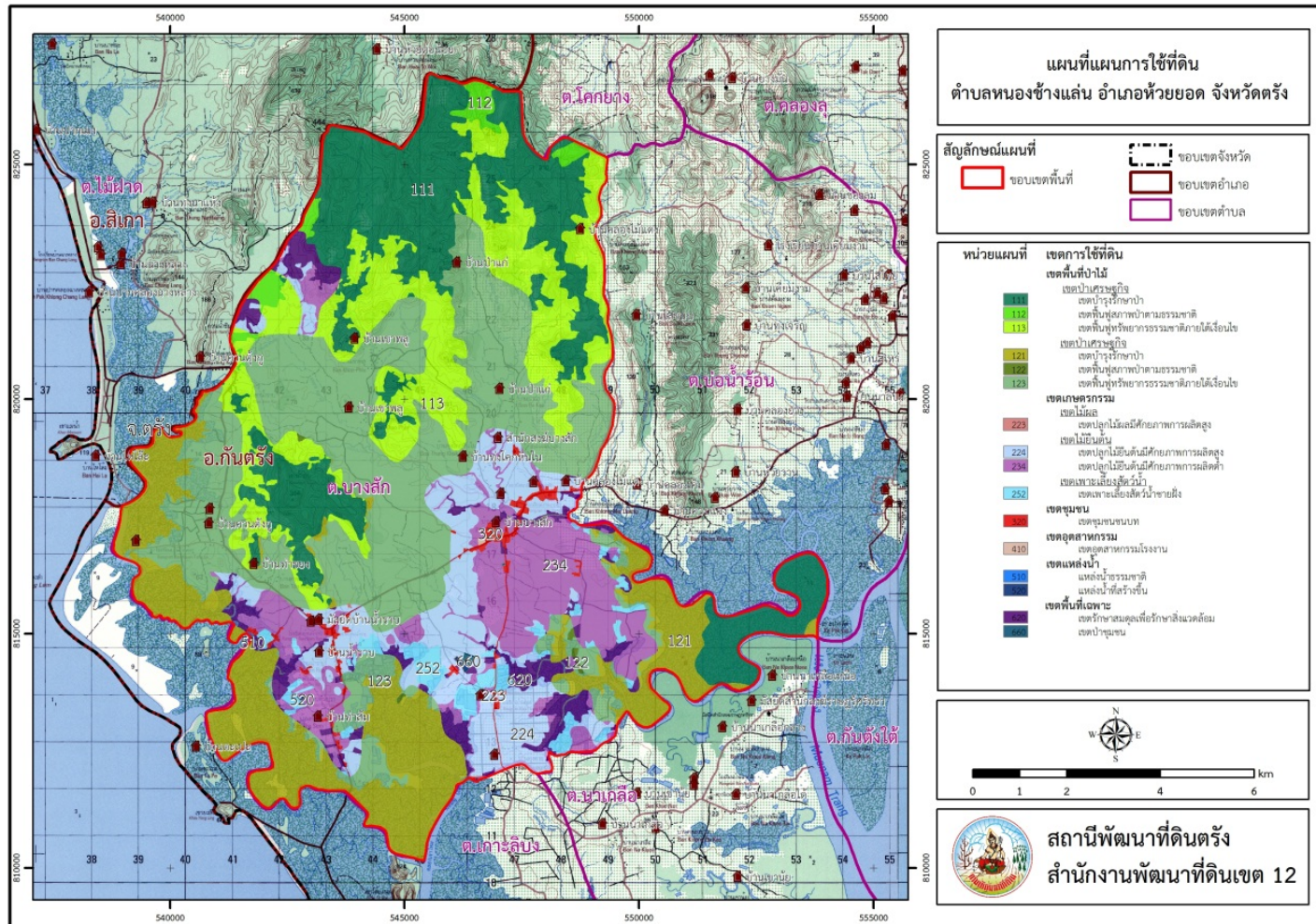
- พื้นที่ชุ่มน้ำเป็นบริเวณพื้นที่ลุ่ม พื้นที่ลุ่มชื้นแฉะ มีน้ำท่วมขัง ซึ่งชาวบ้านสามารถใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี โดยกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ สัตว์น้ำ เป็นพื้นที่รองรับน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในพื้นที่ควรเร่งรัดศึกษาสภาพพื้นที่ดังกล่าวและพิจารณา กำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่พร้อมทั้งกำหนดมาตรการในการป้องกันและรักษาพื้นที่ให้คงสภาพ เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพตลอดไป
- บริเวณพื้นที่ซึ่งเป็นที่สาธารณประโยชน์ หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรมีการ ตรวจสอบป้องกันและดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกยึดครองพื้นที่ในเขตนี้ เพราะเป็นที่สาธารณ ประโยชน์ สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มต่ำไม่เหมาะสำหรับการนำที่ดินมาใช้ด้านเกษตรกรรม ควรคงสภาพไว้เพื่อการ รักษาสมดุลทางนิเวศต่อไป

แผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ภาพที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

การจัดการตามระบบการปลูกพืชตามเขตการใช้ที่ดินมีความจำเป็นดังที่ได้อธิบายไว้ในหัวข้อที่ 4.4 ระบบการปลูกพืช ตามความต้องการของชุมชนที่ต้องการโครงการสนับสนุนการจัดการทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อให้การใช้ที่ดินในการปลูกพืชเศรษฐกิจหรือ เลี้ยงสัตว์สำคัญมีประสิทธิภาพ ช่วงระยะเวลาที่เกิดความห่างจากการเก็บเกี่ยวผลผลิต หรือพักแปลง ฯลฯ จึงควรมีกิจกรรมเสริมการใช้ที่ดินและปรับปรุงดินควบคู่กัน ดังนี้ ภาพที่ 6-2

เดือน ชนิดพืช	ม.ค	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค
	บริเวณพื้นที่ดอน											
1. ไม้ยืนต้น	ปุยอินทรี		โคโลไมท์		ยางพารา							
	ปุยอินทรี		โคโลไมท์		ปาล์มน้ำมัน							
2. พืชผัก	ปุยอินทรี		โคโลไมท์		แตงกวา บวบเหลี่ยม							
3. ประมง	เลี้ยงปลาในกระชัง ปลากระพง											
4.ปศุสัตว์	ไก่ไข่ วัว สุกร ผึ้ง											

ภาพที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

หลังจากการวางแผนการใช้ที่ดินจะต้องจัดทำระบบการปลูกพืชขึ้นใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เปรียบเทียบโดยตารางที่ 6-3

ตารางที่ 6-3 การเปรียบเทียบระบบการปลูกพืชก่อนและหลังการมีเขตการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

เขตการใช้ที่ดิน	ระบบการปลูกพืชปัจจุบัน	ระบบการปลูกพืชหลังมีเขตการใช้ที่ดิน
เขตพื้นที่ป่าไม้		
เขตป่าอนุรักษ์	-	-
เขตป่าเศรษฐกิจ		
เขตเกษตรกรรม		
เขตไม้ผล	ไม้ผลเชิงเดี่ยว	เกษตรผสมผสาน
		ไม้ผลผสมผสาน
เขตไม้ยืนต้น	ยางพารา	เกษตรผสมผสาน
	ปาล์มน้ำมัน	ไม้ผลผสมผสาน
เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	-	-
เขตชุมชน	-	-
เขตอุตสาหกรรม	-	-
เขตแหล่งน้ำ	-	-
เขตพื้นที่เฉพาะ	-	-

6.6 การจัดการความต้องการของชุมชน

จากระบบการปลูกพืช (cropping pattern) ดังที่แนะนำในภาพที่ 6 -2 นี้ เมื่อพิจารณาถึงปัญหาทั้ง 2 ด้าน (ในบทที่ 4) ต้องมีการจัดการความเสี่ยง (Risk management) ให้แก่เกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เข้าใจถึงผลประโยชน์ของระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ดังนี้

น้ำใช้ทางการเกษตร ประกอบด้วย ขาดแคลนน้ำ (แหล่งกักเก็บชั่วคราว) ขาดแหล่งกักเก็บ (ก่อสร้างฯ)

- ในพื้นที่ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง ประสบปัญหา ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และไว้ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตร มีสายน้ำธรรมชาติ มีความต้องการฝายระบบส่งน้ำเพื่อกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ คลองธรรมชาติสายหลักที่ไหลผ่านถึงช่วงแล้งน้ำแห้ง ขาดฝายน้ำล้นหรือแก้มลิงกักเก็บน้ำ ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ในการเกษตรได้

- กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลบางสัก คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

- กรณีปัญหาคาดแคลนน้ำนั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ
- 3) การก่อสร้างฝาย

ทรัพยากรดินมีข้อจำกัด ประกอบด้วย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

- ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่า ปฏิบัติการของดินมีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพดินโดยใช้โดโลไมท์ในการปรับปรุงบำรุงดิน -สนับสนุนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

- กรณีปัญหาทรัพยากรดินมีข้อจำกัดนั้นได้มีข้อเสนอจากชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) วัสดุปรับปรุงดินโดโลไมท์
- 2) สนับสนุนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ หรือจัดตั้งกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลบางสักไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางสัก เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินตรัง เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จำนวน 3 โครงการ ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) การปรับปรุงคุณภาพดิน
- 3) ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตปลูกไม้ผล มีแผนงาน/ โครงการ ดังนี้

- 1.1) การบริหารจัดการน้ำ
  - 1.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- 1.2) การปรับปรุงคุณภาพดิน
  - 1.2.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
  - 1.2.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
  - 1.2.3) การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด
  - 1.2.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
  - 1.2.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
  - 1.2.6) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์
  - 1.2.7) การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
  - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/ โครงการ ดังนี้

2.1) การบริหารจัดการน้ำ

2.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

2.2) การปรับปรุงคุณภาพดิน

2.2.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์

2.2.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

2.2.3) การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด

2.2.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

2.2.5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์

2.2.6) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์

2.2.7) การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด

2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน

2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน

2.3.3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว

3) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/ โครงการ ดังนี้

3.1) การบริหารจัดการน้ำ

3.1.1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตปลูกไม้ผล มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรัง/ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง)

2) เขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) (ตารางที่ 7-2)

3) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

3.1) มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานตรัง)

3.2) การอบรมให้ความรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งตรัง)

7.5 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางสัก เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2564 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การพัฒนาระบบส่งน้ำ การก่อสร้างฝาย รวม 5 รายการ ดังนี้

7.5.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

1) โครงการขุดลอกหนองสาธารณะบ้านบ้านทุ่งค่าย (หมู่ที่ 5)

7.5.2) การพัฒนาระบบส่งน้ำ

1) โครงการก่อสร้างคลองส่งน้ำบ้านเขาพลู (หมู่ที่ 6)

7.5.3) การก่อสร้างฝาย

1) โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้น บ้านบางสัก (หมู่ที่ 1)

2) โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้นบ้านทุ่งโคกหินโน (หมู่ที่ 2)

3) โครงการก่อสร้างฝายน้ำล้นบ้านเขาพลู (หมู่ที่ 6) 5 จุด

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการขอรับการสนับสนุนแผนงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางสัก กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลบางสักในภาพรวมจะสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 3 ประการ คือ

1) น้ำใช้ทางการเกษตร ประกอบด้วย ขาดแคลนน้ำ (แหล่งกักเก็บชั่วคราว) ขาดแหล่งกักเก็บ (ก่อสร้างฯ) ในพื้นที่ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง ประสบปัญหา ขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง น้ำไม่เพียงพอต่อการอุปโภค บริโภค และไว้ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตร มีสายน้ำธรรมชาติ มีความต้องการฝาย ระบบส่งน้ำเพื่อกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ คลองธรรมชาติสายหลักที่ไหลผ่านถึงช่วงแล้งน้ำแห้ง ขาดฝายน้ำล้นหรือแก้มลิงกักเก็บน้ำ ไม่สามารถนำน้ำมาใช้สำหรับการเกษตรได้

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลบางสัก คือ บ่อน้ำในไร่นา ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร

2) การผลิตสินค้าเกษตรแบบเชิงเดี่ยว พื้นที่ส่วนใหญ่มีการผลิตที่ไม่หลากหลาย พื้นที่ปลูกไม่มีความเหมาะสม ไม่มีลักษณะของการผลิตแบบผสมผสาน ส่วนหนึ่งทำให้เกิดความเสี่ยงหากราคาต่อกิโลกรัมตกต่ำ หรือผลผลิตเกิดความเสียหาย

3) ในส่วนของความอุดมสมบูรณ์ของดินนั้น จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่า ปฏิภานของดินมีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพดินโดยใช้โดโลไมท์ในการปรับปรุงบำรุงดิน -สนับสนุนการผลิตปุ๋ยอินทรีย์

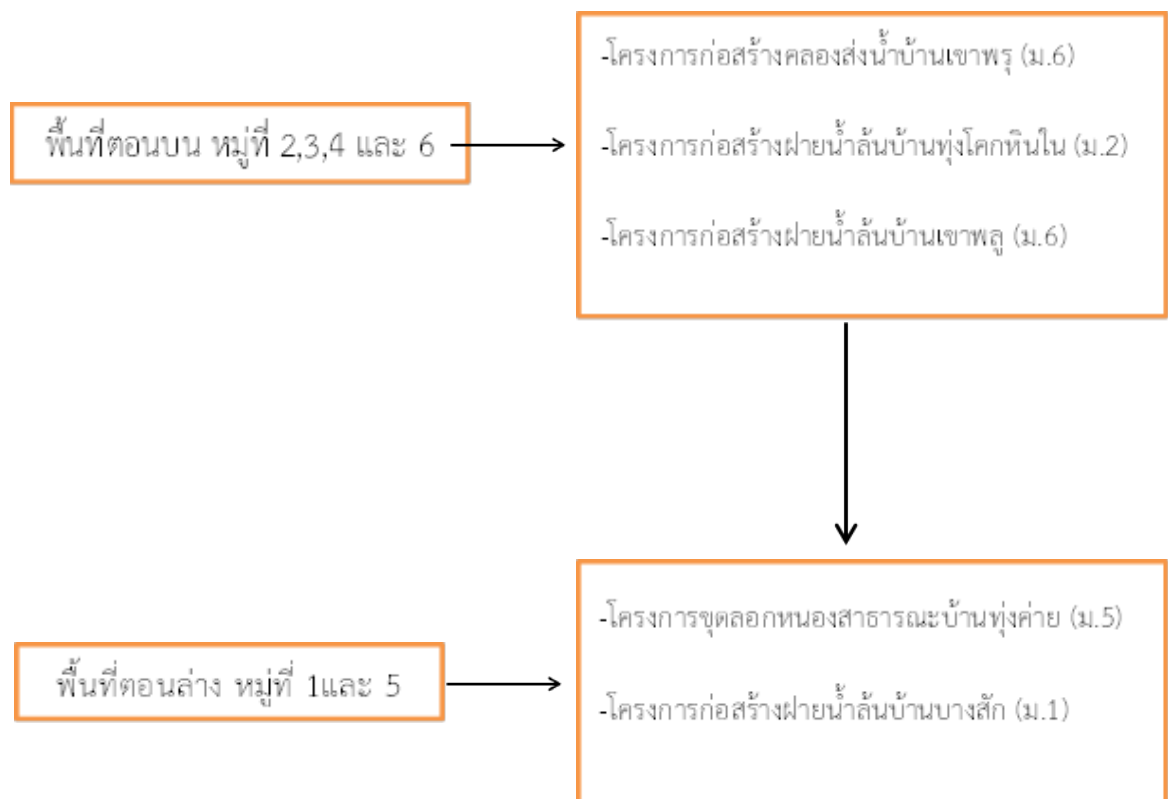
ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของการขาดแคลนนํ้านั้น นอกจากมีผลจากระบบการกระจายน้ำขาดประสิทธิภาพและความเพียงพอดังกล่าวข้างต้นแล้ว การทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดขึ้นเขิน การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมการใช้น้ำเพิ่มขึ้น การเกษตรก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงมีข้อเสนอของหมู่บ้านทั้ง 6 หมู่บ้าน ในตำบลบางสักที่เร่งด่วน คือ “การจัดหาน้ำ” โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 4 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกันน้ำ ลำเหมือง (2) สร้างอ่าง ฝ่ายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล (4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 4 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำทั้งตำบลบางสักได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการทั้งตำบลควบคู่กันทั้งปัญหาการใช้ที่ดิน โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ดังรายละเอียดในภาพที่ 7-1

ภาพที่ 7-1 ระบบการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

7.6 ระยะเวลาดำเนินการ

7.6.1 ไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2564 (ต.ค.-ธ.ค. 2564) กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือ

1) สำรวจเพื่อออกแบบระบบพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งตำบล

7.6.2 การก่อสร้างในไตรมาสที่ 2-4 ของปีงบประมาณ 2565

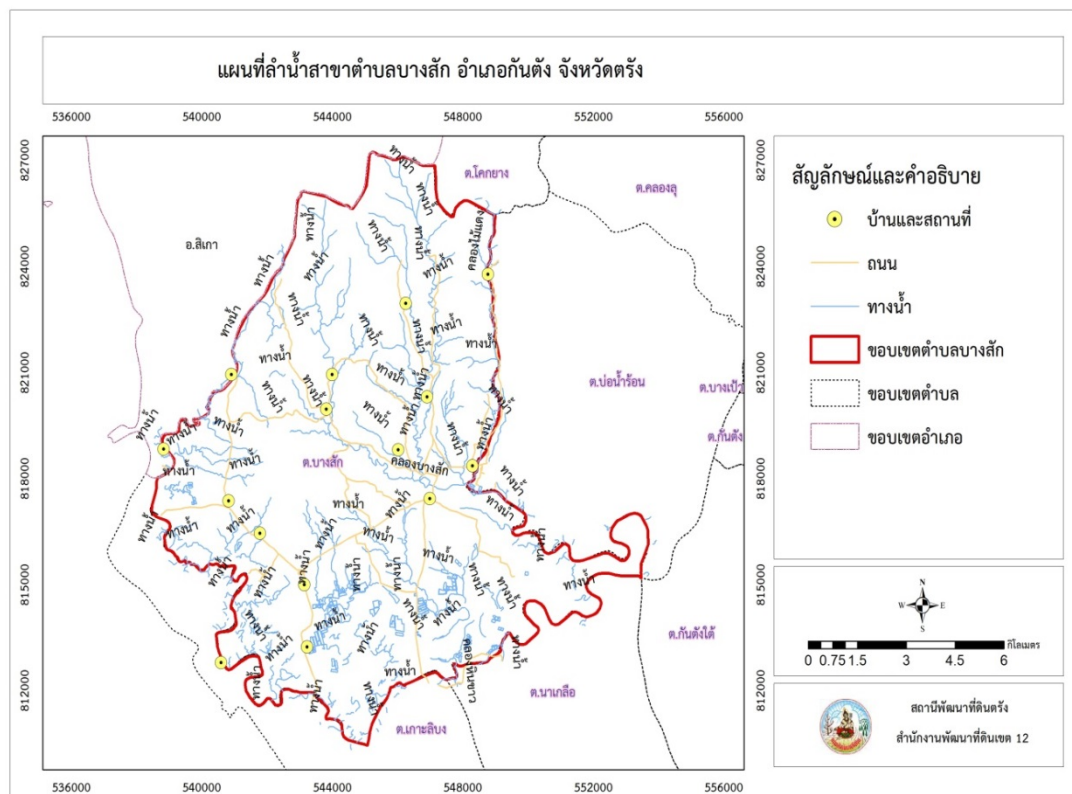
1) งานเร่งด่วน คือ การแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอต่อภาคเกษตร โดยเป็นเฉพาะในส่วนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเท่านั้น งดเว้นเพื่อการอุปโภค บริโภคเพราะเป็นภารกิจนอกความรับผิดชอบ (เฉพาะยุทธศาสตร์ ความมั่นคงน้ำภาคการผลิตทางการเกษตร และอุตสาหกรรม) และซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น ซึ่งบางโครงการ ต้องซ่อมบำรุงงานเดิมนอกหน่วย จึงไม่สามารถดำเนินงานได้แม้อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์เดียวกัน งานก่อสร้างตามงบประมาณ ที่แสดงไว้ในภาพที่ 7-2

2) งานก่อสร้างตามงบประมาณ

ดำเนินการจัดทำโครงการตามผลการสำรวจและออกแบบ

7.6.3 การพัฒนาที่ดินและน้ำทั้งระบบ

อีกทางเลือกหนึ่งในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน และการขาดแคลนน้ำรวมทั้งน้ำท่วม คือ การประกาศเขตพื้นที่ตำบลบางสัก เป็นเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551

ภาพที่ 7-2 ลำน้ำสาขาต่างๆ ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม				
1.1 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 25 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ 1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	1	20,300
	2. การปรับปรุงคุณภาพดิน 2.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	50	17,500
	2.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	กก.	200	6,600
	2.3 การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	25	375
	2.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	25,000
	2.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	1	329,000
	2.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	10	17,000
	2.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	20	300
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	120,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/ โครงการ	หน่วยนับ	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม				
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 14,619 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ 1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 2. การปรับปรุงคุณภาพดิน 2.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 2.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 2.3 การส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ยสด 2.4 การพัฒนาเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 2.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 2.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์ 2.7 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ 3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน 3.3 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	บ่อ ราย ตัน ไร่ กลุ่ม แห่ง ตัน ไร่ กล้า ไร่ ไร่	10 50 5 1,000 5 1 20 40 200,000 40 20	203,000 17,500 165,000 15,000 25,000 329,000 34,000 600 240,000 120,000 34,000
1.3 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 1,639 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ 1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	7	142,100

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตพื้นที่เกษตรกรรม	
1.1 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 25 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรัง/ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง)
1.2 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 14,619 ไร่	1. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) 2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)
1.3 เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 1,639 ไร่	1. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งตรัง) 2. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดสัตว์น้ำและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตรัง/ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตรัง)

ที่มา : ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพัทลุง, 2564

ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง, 2564

ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งตรัง, 2564

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลบางสัก อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/ โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ	
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569			
พื้นที่เกษตรกรรม																
เขตปลูกไม้ผล	1. การบริหารจัดการน้ำ															
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	1	1	1	-	-	3	20,300	20,300	20,300	-	-	60,900	พด.	
	2. การปรับปรุงคุณภาพดิน															
	2.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ราย	50	50	50	50	50	250	17,500	17,500	17,500	17,500	17,500	87,500	พด.	
	2.2 การผลิต-จัดหามูลสัตว์ พันธุ์พืชปุ๋ยสด	กก.	200	-	200	-	200	600	6,600	-	6,600	-	6,600	19,800	พด.	
	2.3 การส่งเสริมการ ปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืชปุ๋ย สด	ไร่	25	-	25	-	25	75	375	-	375	-	375	1,125	พด.	
	2.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการ ใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พด.	
	2.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	1	1	1	1	5	329,000	329,000	329,000	329,000	329,000	1,645,000	พด.	
	2.6 การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	10	-	10	-	10	30	17,000	-	17,000	-	17,000	51,000	พด.	
	2.7 การส่งเสริมการ ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	20	-	20	-	20	60	300	-	300	-	300	900	พด.	

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/ โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการ ชะล้างพังทลายของดิน														
	3.1 การปลูกหญ้าแฝก เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	50,000	50,000	50,000	50,000	300,000	120,000	60,000	60,000	60,000	60,000	360,000	พต.
เขตปลูกไม้ยืนต้น	1. การบริหารจัดการน้ำ														
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำ ในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	10	10	10	5	5	40	203,000	203,000	203,000	101,500	101,500	812,000	พต.
	2. การปรับปรุงคุณภาพดิน														
	2.1 การส่งเสริมการผลิต และการใช้สารอินทรีย์	ราย	50	50	50	50	50	250	17,500	17,500	17,500	17,500	17,500	87,500	พต.
	2.2 การผลิต-จัดหามูลสัตว์ พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	5	5	5	5	5	25	165,000	165,000	165,000	165,000	165,000	825,000	พต.
	2.3 การส่งเสริมการ ปรับปรุงคุณภาพดินด้วยพืช ปุ๋ยสด	ไร่	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	5,000	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	พต.
	2.4 การพัฒนากลุ่ม เกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลด การใช้สารเคมีทางการ เกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	พต.
	2.5 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ย อินทรีย์	แห่ง	1	1	1	1	1	5	329,000	329,000	329,000	329,000	329,000	1,645,000	พต.
	2.6 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมต์	ตัน	20	20	20	20	20	100	34,000	34,000	34,000	34,000	34,000	170,000	พต.

ตารางที่ 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/ โครงการ/ กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	2.7 การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	40	40	40	40	40	200	600	600	600	600	600	3,000	พต.
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	200,000	100,000	50,000	50,000	50,000	450,000	240,000	120,000	60,000	60,000	60,000	540,000	พต.
	3.2 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	ไร่	40	30	20	30	20	140	120,000	90,000	60,000	90,000	60,000	420,000	พต.
	3.3 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกไม้ยืนต้นโตเร็ว	ไร่	20	10	20	20	20	90	34,000	17,000	34,000	34,000	34,000	153,000	พต.
เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1. การบริหารจัดการน้ำ														
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	7	7	5	5	5	29	142,100	142,100	101,500	101,500	101,500	588,700	พต.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

คณะผู้จัดทำ

นายศรีศักดิ์	ธานี	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
นายบุญช่วย	ช่วยระดม	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินตรัง
นายพรพรม	พรมเดชะ	ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน
นายพิศุทธิ์	มิภาศ	ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน
นายอิทธิศักดิ์	ขุนทอง	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นายวิโรจน์	ปิ่นพรม	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
นายธานินทร์	ตั้งใจ	นายช่างสำรวจชำนาญงาน
นาทินกร	เพชรสุวรรณ	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
นายสุชน	คชาทอง	นักสำรวจดินชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุรีย์พร	นวลศรี	เศรษฐกรชำนาญการ